

Megjelenik a Társalkodóval minden héten kétszer: t. i. vasárnap és csütörtökön. Előfizetheti helyben a szerkesztő kiadó tulajdonosnál úri utca 435dik sz. alatti Trattner-Károlyi ház első emeletén, egyebütt pedig minden királyi posta-hivatalnál. Az ausztriai birodalomba vagy külföldi tartományokba kívánatos példányok csak csupán a bécsi es. főpostahivatal utján történhetik a megr. ndelés. Az Ertesítőben mindenféle hirdetésny felvételük s postosan közöltetik.

Testvér lapjaink jelen 2d. félévi folyamára az elkéstek még előfizethetnek akár a kir. postahivataloknál akár a szerkesztőségénél. 6 fr. p. p.

FOGLALAT. Magya r- és Erdélyország: Országgyűlési közlemény: (a' jul. 16d. frdi ülésben az első oszt. sérelemek 's kívánatok 1—12 pontjai a' RR. szerint elfogadtak: a' 13 pt iránt pedig felszólítandók a' RR. hogy ezen kérd. ésfonalát ott fogják fel, hol mult orsz. gyűlésen megszakt, 14—19 's 21 pontok maradnak: a' 20d. nézve a' RR. a' vil. örökösödés eseteire czélszerű t. vény-indítványozásra fognak felszólítani. Ugyanaznap 's jul. 17. 18d. ker. ülésben a' középponti vasutársaság folyamodása olvastatván tárgyalatoti A' jul. 17d. frdi ülésben a' hajdukerület rend. tárgyal. viszonyait vizsgálattván, szerkezete lényeges változtatások nélkül megmaradt. A' jász-kun kerületrendezés 105d. sig. haladt; mi a' jul. 18d. frdi ülésben befejeztetik. A' jul. 17d. rdi orsz. ül. a' k. v. rend. IV. üzenet, orsz. gyűl. szállások iránti üz. felírás 's törvjav. a' bánya törv. k. tárgyal. II. üz. ker. szerk. megtartása mellett a' FÖRR. küldettek; a' jul. 18d. pedig a' II. oszt. sérelem kerülvén szövegére, a' 10d. pontig, a' 7d. kivételével, a' ker. szerkezet maradt. Folytatása a' jul. 8d. ker. ülés v. az egyes kir. v. sérelmei 's kívánatainak folyt. Vége P. m. köv. a' jul. 6d. ker. ülésben tartott illirismus elleni beszédének. Legujabb: a' jul. 20d. 's 22d. ker. ülések a' bünt. tk. börtönrendszerről szóló részében tett változtatások hitelesítése után az indítványok sorozatával foglalkoztak. Győri 's a-baujmegei közgyűlések: pótlóutasítások; czáfolat a' lizsamellemi egyh. ker. gyűlést illető tudósításra.)

Ausztria (különféle hírek)

Spanyolország (hirlapi vélemény az üszszeesküvések ügyében; Viluma helyébe Narvaez nevezetik; csapatok Ceuta fele.)

Franciaország (köv. kamarában a' budgetet tárgyalják; a' páirkamr. jul. 10d. ülésében Guizot felet a' moskvai hgnek, felvilágosítás a' don Carlos mint fogollyal bánás ügyében; marokkai hírek.)

Portugalia (miniszteri oris, pénzügyi zavar.)

Olaszország (zendülési elegybir)

Laplata statusok (Montevideo renditheten áll.)

Ertesítő.

Magyarország.

Országgyűlési közlemény.

A' 178d. frdi ülésben, jul. 16d. országbiró ő kegy. elnöklete alatt az orsz. sérelemek és kívánatok megvitatása folytattatván, az első osztály 7—12 pontjaira nézve a' RR. végzése elfogadtatott, a' 13d. sérelemre nézve azonban egy nm. gróf és alelnök indítványára a' t. RR. fel lesznek szólítva, hogy a' sérelem első részére, mely a' csempészek fölötti bíráskodásra vonatkozik, ott sziveskedjenek e' kérdést fölfogni, hol mult országgyűlésen annak tárgyalatása megszakadt; a' második részére nincs az indítványozó gróf véleménye szerint sérelem, mi a' t. RR. által is megismertetett. A' 14. 15. és 16dik sérelemre nem levén észrevétel, a' 17re nézve egy nm. püspök következő nevezetes beszédet tartott: A' tárgy érdemére és védokaira nézve a' t. RR. kel jóllehet egyetértek, de a' tárgy fontossága, mennyiben az egész kath. egyház érdekével legszorosabb összeköttetésben van, mentességül fog t. szolgálni, ha ez iránt nézeteimet 's véleményemet bővebben előterjesztem. A' magasztos felebaráti szeretet, a' szelid emberiség, bánat és részvét kapcsolatával füz benünket a' legtávolabb szenvedőkhöz is, és ha bajaikon segíthetni elég erőnk nincs, legalább bánatunkat, részvétünket nyilvánítani szent kötelességünk. Nemcsak egyes, hanem egész nemzeteknek is tiszte ez; 's ha van eset, hol fölszólalni népeknek szükség, hallgatni akkor annyi, mint feledni az emberiséget, feledni a' keresztényi szeretetet. A' magyar nemzet bizonyosan nem kevesbbé érezheti, mint akármely nemzet polgárai, ama méltatlanságokat, mellyeknek orosz birodalomban a' kath. kitétetvők. Tudva van előttünk a' hirlapok több évi folyamából is, hogy az orosz birodalomban a' kath. püspököknek és általában minden katolikusnak szigoru büntetés terhe alatt tiltatott a' sz. székkel még tisztán lelki dolgokbani közlekedés is; mi által az egyháznak még fogalma is, melly lényegesen a' tagok és fő közötti szoros viszony által föltételeztetik, meg van semmisítve. Az ottani katolikusok vallási 's egyházi ügyekben és érdekeikben nem saját lelkipásztoraiktól 's egyházi előljáraitól, hanem egészen idegen, t. i. orosz hitü világiaktól függnek; a' régi lengyelországi tartományokban és egész orosz birodalomban a' kath. püspökök a' cultusminiszter engedelmé nélkül senkit a' papnevelő intézetbe föl nem vehetnek, senkit fel nem szentelhetnek, senkit lelkiigazgatásra nem küldhetnek, senkit egyháziilag nem fenytethetnek. Fejéroroszországban 8500 □ mérföldet 's nyolcz polgári kormányzókat, ugymint: Vilna, Grodno, Bialistok, Vittebsk, Mohilov, Minsk, Volhynia és Podolia magában foglaló ropant térségen 9 millió kath. lakosságnak alig van néhány püspöke. Az egyházi kormányzás részint elhanya-

goltatik, részint olly férfiakra bizatik, kik az egyh. törv. értelmében arra alkalmatlanok sőt méltatlanok. Hogy a' görög kath. elnyomatva, magokat kényszerítve érezék a' nem egy. egyházhoz csatlakozni 1828ban, oka, hogy Volhyniában a' görög kathed. püspökség eltöröltetvén, vele együtt minden lelkiigazgatás megszüntetett, 1836-ki mart. 28. költ. ukáz által a' kath. lelkipásztoroknak szoroson meghagyatott, hogy senkit gyónáshoz és urasztalához ne merjenek bocsátani, kit személyesen nem ismernek, 1840ben a' podlaci kath. püspök Gutkovszky Marczel, kinek rendithetlen jellem és lelkiismeretességén minden csábítási kísérlet hajótörést szenvedt, mivel hitének és hivatalának árulója lenni nem tudott, legfensőbb parancs következtiben erőhatalommal elfogott és bezaratott. Ugyanazon esztendőben császári rendelet szerint a' „g.-e. egyház“ nevezet szoroson tiltatott, és mindazokra, kik az orosz hitről kath. hitre térnének, minden ingatlan 's ingó javaik elkoboztatása határozatott; sőt Litvaniában és Fejéroroszországban a' kath. lelkeseknek még az istenige hirdetése sem engedtetik meg, hacsak előbb a' leirt egyházi beszéd az orosz hitü kormány emberei által meg nem vizsgálattik 's helybe nem hagyatik. Két kath. lelkipásztor, mivel hiveiket buzdítani bátorokdtek, hogy atyáik hitéhez hives maradjanak, a' belügyminiszternek 1840ki dec. 5kén két parancsára számüzetéssel fenytetett. Következő esztendőben 1841diki dec. 25kén költ. ukáz által, mindazon egyházi javak és alapítványok, mellyekkel a' kath. egyházak nagy részben saját hiveik buzgóságából ellátva voltak, elfoglaltatni rendeltettek. Végre 1842. évi mart. 22kén a' krakói és sandomiri és más két püspökségre, minden egyházi közbejövétel kizárásával, fölszent. kath. püspökök neveztettek ki, mintha a' felszentelt kath. püspök apostolkodhatása csak annyi volna, mint egy kozák csapat igazgatása. Illy körülmények között, ugyhiszem, könnyü eltalálni okát azon szomorító hitszakadásnak, melly a' kath. egyházat az orosz birodalomban érte, főkép ha meggondoljuk, hogy az erőszakkal párosult csábítás működésinél a' testi büntetések főszerepet játszottak a' vallási meggyőződés megváltoztatásában. És mind ez történt Europa és annyi keresztényen láttára; az orosz hatalom (részesé ama vallásnak, melly szeretetet, türelmet igényel fejedelmektől szinte mint egyesektől) több millió katolikus törekszik elvonni az erőszak eszközével. Népek lelkipásztoraitól illy módon megfosztatva részesülni kényszeritettek olly hit és vall. gyakorlatban, mit meggyőződésük 's hitelvök tilt. M. F. RR. en egy nagy nevü francia jogtudós azt tartom: „ha valamely uralkodó hatalmában áll uj religiot a' statusba fölvenni vagy fel nem venni, azt ne vegye be, mig azt isteni religionak nem tapasztalja; de ha már be van hozva, azt t. r. n. e. kell.“ Egyéb iránt ha az említett erőszakoskodások, az absolutismus ezen tünetenyei, minden diplom. előzvény nélkül törlénnének, tán t. r. n. e. volna, és némi mentességül szolgálatna az, hogy az orosz politika nem érzi magát kötelesnek arra, hogy a' status czélja előmozdításánál ezeket tekintetbe vegye, mivel azok tekintetbe vétele vagy nem vétele mindig a' statusgép igazgatójának lelkiismeretétől és egységétől függ; de miután ezen erőszakoskodások egyenesen ünnepeles eskü által garantirozott diplom. szövetekezések 's egyezkedések ellenére, tehát a' nemzetek jogai, eltulajdonithatlan igazai feldulásával történnék: ugy hiszem, minden polgár, akármelyik nemzet testéhez tartozzék is, hangosan emelheti kárhoztató szavát; mert minék akkor a' nemzetek közötti egyezkedések, ha azokat valamelyik absolut hatalom megsérthetőnek véli? már pedig a' varsói egyezkedésnek, melly az orosz udvar, lengyel király és lengyel szabad köztársaság között 1773ki septem. 18kán az ausztriai császár befolyásával kötöttet, 8dik cikkében ez foglaltatik: „A' jelen egyezkedés erejénél fogva, előrebozsátott tartományokban, a' r. kath. minden polgári jogait birják, és mi a' vallást illeti, arra nézve a' statusquo tökéletesen tartassék fen“, azaz: maradjon nekik ugyanazon isteni szolgálat és egyházi fegy szabad gyakorlata, minden egyház és egyházi javakkal együtt, mégpedig azon állapotban, mellyben azokat birták, midön 1772ben ok a' cs. felségnek uralkodása alá jutottak. Mindezeknél fogva tehát őszintén szóljunk legkegyelmesebb királyunkhoz, mondjuk meg: hogy bána-

tos részvét által őszitöztetve, az érintett orosz császári birodalomban sinylödő katolikusok igazságtalan elnyomatásán feljajdulni mi is kényszerítve érezük magunkat; 's midön ezt tesszük, kérjük ő cs. kir. Felségét, kit szívének szelidsége szánakodásra szintén annyira hajlandóvá tett, méltóztassék fejedelmi szavával ott, hol legsikeresbben lehet, föllépni, és a' birodalmának jelesen Magyarország szomszédágában szerencsétlen katolikusok sorsát enyhíteni törekedni; mert szabad hinni, hogy kétségen kívül nagy nyomatékú lesz olly király szava, kit egész nemzet lelkesedése ké szólni. Pártolom a' t. RR. indítványát. A' 18., 19. és 21ik megmaradván, a' 20ra nézve az esetek mivolta nem levén ismértes a' m. F. RR. előtt, egy m. gróf előadására a' t. RR. felszólítatnak, hogy a' világos örökösödés eseteire uj világos és czélszerűbb törvényt indítványozanak. Ugyanazon m. gróf indítványozá, hogy a' 22. sérelem elfogadtassék 's a' több illy helyzetben levő szerzetekre is kiterjesztessék.

238d. ker. ülésben jul. 16kán elnökök az előbbiek, jegyző Ghyczy, naplívivő Zsoldos. Tárgy: a' középponti vasutársaság folyamodása, melly így hangzik: „A' lig érkezett le a' legfőbb engedély a' magyarországi középponti vasut iránt az illető vállalkozó társaság részére 's így e' nagy fontosságú vaspálya létesítése ellen gördített tömérdek nehézségek és akadályok alig győzettek le, most ismét egy ujabb versenyzés által előidézett nyomasztó akadály mutatkozik, melly e' vállalatot veszélylyel fenyegeti. Tudva van, hogy az 1839i orsz. gyűlés alkalmakor az akkor még bécs-győri, most már bécs-gloggniczi vasuti társaság egy idecsatolt értesítésével igyekezett bebizonnyítani, hogy a' Duna jobbparti vasut a' balparti felett minden esetre elsőbbséget érdemel; azonban mennyire talált, vagy inkább nem talált ezen eszme viszhangra, az orsz. gyűlés naplóji elég világosan szólnak. Mind a' mellett e' vállalat létesítésének nagyobb biztosításul Ferdinánd császár nevével viselő éjszakai vasuti társaságra nézve ő Fels. felterjesztett folyamodásban olly megszorítás köttetett ki: miszerint Günsendorftól Pozsonyig megépíthetessék ugyan előbb is a' vasut, de ne használtassék mindaddig, mig a' magyar középponti vasuti fővonal Pesttől Pozsonyig el nem készül, és ugyan Pesttől Debreczen felé is építése el nem kezdetik. A' magyarorsz. középponti vasuti társaság a' törvény 's legfőbb kívánatoknak mindenben megfelelőleg pontosan teljesítette kötelességeit, és törhas kitérése 's állhatatossága által igaz szándokai komolyságát tanusitá; ugyanis 180 ezer p. fra rugott építési munkálati minden tervet, rajzokat, ugy a' számításokat is előre elkészítvén, azokat maga helyén benyújtott folyamodása mellett bemutatta, mellyek kegyes helybenhagyást is nyertek: a' bécs-győri vasuti társaság ellenben mindezek hiányában előadásait csupán elégtelen föltetes térképekre alapítván 's rendes építési munkálatot sem mutatván be; noha azon kedvezést is nyere, miszerint megengedetett neki, hogy a' technicali fölvételeket, nivellirozásokat 's egyéb építési munkálatot majd csak az építés alatt terjeszse elő; sőt a' fölő is előre biztosítva volt, mikép mihelyt a' szükséges pénzalapot kimutatandja, legfőbb engedély is ki fog részére adni: midön még ezen kedvező legfőbb határozat következtében sem tön komoly lépéseket, 1842ik évben legfőbb helyről felszólított, hogy a' bizonytalan-ság valahárai megszüntetése végett nyilatkoztatná ki, vajjon van é szándéka a' nyert legfőbb engedélyt használni? mire azon társaság kijelenté: mikép az építésre nincs szándéka: mivel 1) az építéshez megkivántató pénzalap nélkül szükkölködik; 2) mert a' vállalat létesítését a' status biztosítása nélkül nem eszközölheti; 3) mivel azon körülmény, hogy a' Duna balpartján is építhetetik vaspálya, a' társaság szándékára kártékonyan hat. E' nyilatkozás beadása után 1843. júliusban nyere ki az időközben is minden felsőbb kívánatnak megfelelő törekvő magyarországi középponti vasuti vállalkozó társaság előbb ugyan egy utasító kegyes intézvényt, ennek folytán pedig a' már meg is adott legkegyelmesebb végengedélyt; és ezen társaság most már, midön vállalata általános részvétre talált, teljes nyugalommal kezdené meg terve létesítését, ha uolag ezen nagyszerű munkára erkölcsileg károsan ható, a' magyar hazát e' vaspályától majd minden időre megfosztással is fenye-

gető kísérletek nem használtatnának. Ugyanis az előbb bécs-győri most bécs-gloggniczi vasúti társaság, azonban idegen név alatt, törekszik engedélyt kieszközölni vasut építhetősére Sopron és Győr felé, mi is a középonti vasut hitelét lenyomja 's egy más egyenvalu vasut föltétele által emennek sorsát bizonytalanná teszi; nehogy tehát ezen, annyi erkölcsi, pénzübeli 's egyéb nemű áldozatba került vállalat illyesek által veszélyeztessék, következő elöterjesztést tesz a' folyamodó válsztmány: —

Ő cs. kir. Fels. azért méltóztatott a' magyarorsz. középponti vasúti társaságnak határozott engedélyt csak azután adni, midőn a' bécs-győri vasúti társaság az 1842ik évi közgyűlése jegyzőkönyvből kivonat szerint lemondólag nyilatkozott, nehogy a' munkázási tőkék más szinte fontos és szükséges iparágoktól elvonassanak, hanem inkább megkíméltesse, és az egyesek, valamint a' közönség érdeke a' károsodástól, mely a' legközelebbi időben nyert tapasztalás szerint, különösen egyenvalu vasut által történik, általán megmentessék. Valóban különös, hogy a' bécs-győri vasúti társ., mely előbb az egyenvalu vasutak elve ellen küzdött, önmagával ellenkezve, most ismét azzal lép föl. Különös az is, hogy azon bécs-győri társaság négyvet hagyott lefolyni a' nélkül, hogy az érdeklét építés iránti szándéka szilárdaságának bizonyosságát adta volna, és épen midőn a' magyarországi középponti vasúti társaság már feljogosítva a' dologhoz fogni kész, törekszik amaz ufolag Győr felé vasutra nézve engedélyt kieszközölni; sőt legközelebből különféle röpiratok használtatnak, melyek oda látszanak irányozva, hogy a' duna-balparti vasut a' közönség előtt népszerűtlenné tétessék, a' jobbparti pedig okszerűbbnek és jelesebbnek kiemeltessék; holott a' bécs-győri vasut alapítója Sina György b. maga is e' f. évi május 25ről kelt kötelező irata szerint a' magyarországi középponti vasúti vállalatban nagy részt vett. Ha a' Sopron felé építendő vasut, mint nyilván népszerűség szerzése végett állítatik, a' flumei vaspályának valóban használna, 's ez által az ország kívánatának elég lenne téve, úgy bizonyosan a' magyarországi középponti vasúti társaság volna legelső, mely a' bécs-gloggniczi vasúti igazgatóságnak a' vállalathoz szívből szerencsét kívánna; azonban itt Győr körül forog az érdekl, már pedig bizonyosan nem ez az igazi utirány Fiuméba, mint hogy Győr legalább is oly távol esik Fiumétól mint Pest; és az alsó vármegyék oly kevéssé fognak természetvényeket a' flumei révbe juttatás végett Sopronba és Győrbe küldeni, mint Somogy, Zala és mások, mivel közelebb esvén Fiuméhez, olcsóbban jutnának oda; de egyébiránt is a' magyar előt sokkal fontosabb egy igazán Fiuméba vezető eszéki vaspálya, miután ez által a' Tisza a' Marossal és Dunával köthetethetné össze. Többnyire kétségen kívül van az is, hogy ha az ufolag alakulandó társaság, előre feltéve, engedélyt nyerne is, ez az 1840ki és ezután hozandó új törvények szabályának lenne alávetve már azért is, mivel sem Brucktól Győrig, sem Katzelsdorftól Sopronig, hanem egyedül a' főirányban Pesttől Bécsig mint kiűzött két végpont közt vezetendő vaspálya foglaltatik az 1836: 25ik törvényczikkben; az építési tőkének egy győri vasut nézve megkívántatott több millió pengő forint előállítására illy körülmények közt lehetetlen, és csupán soha nem realisálandó eszme. De ha realisálthatnának is, az országnak minden esetre kétfős tekintetben tetemes áldozatába kerülné; ugyanis: az ország termékei legnagyobb részének a' pest-b u d a i lánchídon kellene keresztülmennie, ezenkívül azon termékek, melyeknek rendeltetésük helye Morvaország és Szilézia, hova a' Duna balpartján hamarabb 's jutányosabban eljutnak, Bécs városán vitetnének keresztül, mi által a' magyarországi kereskedés nehezítetté, a' természetközeli természetvények eladásában gátoltatnának és veszélyeztetnének. Magyarország érdekében nem feketik az, hogy egy majd 18 millió p. forintba kerülő vasúti vállalat, mellyből ha a' vállalkozók választmányának fáradozása 's igyekezete sikerül, körülbelül 15 millió p. forint az országban maradhatna, egy más már egyszer abahagyott vállalatnak utána soroztassék, vagyis egy 70 m. hosszúságú vaspálya egy más bizonytalan, minden esetre csekélyebb kiterjedésűnek feláldoztassék; azért teljes bizodalommal folyamodnak alulírottak az ország Rendéhez a' végett, hogy más országok példájára, hol a' tapasztalás az egyenvalu vasutak káros eredményét már kimutátá, a' magyarországi középponti vasúti vállalkozó társaságot, valamint Ausztriában is történt, az egyenvalu vaspályák ellen törvény által ótalmazni 's biztosítani méltóztatassanak. Következnek ezután a' melléletek 's ugyanis: A. alatt az 1839ik országgyűlés folyama alatt az akkor még bécs-győri vasut-társaság értesítése, mellyel bebizonyítani igyekszik, hogy a' jobb-

parti vasut a' balpartinál elsőbbséget érdemel 's mellynek végén ezek olvashatók: „Hogy egyenvalu pályákat egyszerre megengedni nem kell; minden nemzet törvényhozása megismerté. „És nyomban, a' pályák szaporitása, mielőtt megbizonyítaná a' tapasztalás a' megengedhetést, csak akadályoztatja a' további vállalatokat.“ B. alatt a' bécs-győri vasut-társaság 4ik közgyűlése jegyzőkönyvének kivonata, hol hosszúság felszámítások után ez mondatik; „Midőn ű cs. kir. Fels. a' társaság eddigi kiadásainak kimutatása előterjesztetni fog, egyszerűs mind legalázatosabban nyilatkoztassék ki: hogy a' társaságnak még hátralevő pénze a' pályának Pozsonyig és Győrig leendő vezetésére koránsem elégséges, 's mig annak lehetősége, hogy Pesttől Bécsig egyenvalu pálya építtessék, egészen elhatárolva nem lesz, és mérsékelt kamatok nem fognak biztosítani: addig e' vállalat oly veszélyes maradna, hogy lehetetlen lenne a' hozzá kívánatolt szükséges pénzt előállítani. Egy uttal azon legalázatosabb kérelmet kívánjuk ű cs. kir. Fels. elibe terjesztetni, hogy azon esetre, ha a' vasutnak Bécs, Pozsony és Pest közt építésére vállalkozók egyesülének, e' társaságra némi kárpótlás vettetné ki azon költségek fejében, mellyeket mi már 1837. évben nyert legelső engedély következtén a' pozsonyi 's győri pályára oly elővétel mellett tettünk, hogy ezen irányban soha sem fog egyenvalu vasutépítés megengedtetni.“ C. alatt ugyanazon társaság 5ik közgyűlési jegyzőkönyvének kivonata, melly magában foglalja a' cs. kir. alsó ausztriai kormánytól 1842 évi dec. 17én e' társasághoz irányzott intévényt, mellyben a' főkörmányszék így nyilatkozik: „Folyó hó 3án kibocsátott legfelsőbb határozat, 's ugyane' hó 12én kelt udv. kincstárnöki rendelvényhez képest, a' társaság azon kötelezettség alól, hogy a' pályát Bécsből Pozsonyig és Bécsből Győrig létesítse, feloldoztatik, de oly nyilvános hozzátétellel: mikint a' társaságnak építésre előlegesen adott legelső engedély is ezennel elenyészik, 's azért megszüntnek és hatálytalannak nyilvánítatik. Minthogy tehát a' társaság vállalata a' pályának Alsó-ausztriában történt befejezése után megszüntnek tekintendő, magától következik, hogy a' 9. és 10ik részlet további befizetéseknek el kell maradnia. Ezen körülmények következtében a' társaság e' címét „bécs-győri vasut-társaság“ megváltoztatni, 's következővel: „bécs-gloggniczi vasut-társaság“ fogja fölcsereálni, és ehhez képest fog a' bejegyzetés is az alsó ausztriai vásári 's váltótörvényeknél megtörténni, mire a' kiváltás kiadásakor is tekintet lenend.“ D. alatt Sina bárónak a' magy. középponti vasut ideiglenes választmányához e' tartalmú kötelező levele: „Kérem önöket, részesítsenek engem a' magyar középponti vasut vállalatánál 2667 darab új kibocsátású 250 pftos és összesen 666,750 pftnyi névszerinti becsü részvényben, magamat a' legelső helyen jóváhagyott társasági szabályokhoz mindenekben alkalmazni 's az állandó igazgatóság kinevezéséig az ideiglenes választmány rendelvéit jóváhagyni, azoknak eleget tenni 's a' szabályszerű befizetésekért kezeskedni kötelezve. Pozsonyban május 25. 1844. tisztelettel vagyok Sina Simon G. s. k.“ Végre E. és F. alatt a' két vasut vonalnak több hirdalpokban közölt összehasonlítása, mellyből a' balpartinak hazánkra nézvesti nagyobb hasznosága szembetűnő. Ezen nagy fontosságú kérdés iránt élénk tanácskozás keletkezett, mert jóllehet a' duna-balparti vasut építése általános ohajtás vala, mégis voltak kik a' jobbparti építést akadályoztatni nem kívánták. Ezen kívül a' vélemény kétfelé oszlott, némelylek az 1836: 25. t. általadott általános engedvényt, minthogy azon törvény csak ideiglenesen hozott, visszavonni 's a' balparti vasut biztosítására a' jobbpartinak építést megengedni nem akarták; mások pedig kölcsönös értekezés végett, és mennyire finansialis természetű, a' finansialis orsz. választmánynak czélszerű törvényjavaslat készítése végett kiadatni kívánták. Általányosan pedig jövendőre minden vaspályaépítést külön törvény által vélték elhatározandónak.

179dik országos ülés a' m. FÖRRnél jul. 17kén. Nádor ű cs. kir. Fensége a' hajdukerület elrendezése tárgyában viszonzóvetet vizsgálat alá vétetve, szerkezet minden lényeges változtatás nélkül megmaradt. Megkezdett az után a' jászkon kerület rendezése körüli munkát vitatása, melly alkalommal a' választói qualificatiók, közgyűlések 's b. valamint más helybeli viszonyok felett érdekes és pótlólag közlendő előterjesztések közt a' nm. tábla a' 105ik §ig eljutott, a' tanácskozásokat következő ülésekben folytatandó.

239. ker. ülés július 17kén. Elnökök, jegyző, naplívivő az előbbiekl. Tárgy: a' tegnap megszakadt tanácskozás folytatása, mellyben a' balparti vasut biztosítása felett élénk vitatkozások voltak, a' tárgy érde-

mében azonban még megállapodás nem törtévé, a' tanácskozásnak érdekes részleteit hely szüke miatt jövő számunkra hagyjuk.

179. országos ülés a' t. RRnél július 17kén. — Fölvétetett: IV. üzenete a' KK. és RRnek a' szabad kir. városok elrendezése tárgyában; — az országgyűlési szállítások iránt készített üzenet, fölírás és törv. javaslat; — egy a' bányatörvénykönyv iránti II. üzenete a' t. RRnek; mellyekben a' kerületi szerkezet változatlanul megtartatván, azok a' FÖRRhez átküldeték. Ezután bemutatván nm. kir. személynök a' flumei kereskedőknek a' flumei 's a' középponti vasut-társaságnak a' balparti vasut tárgyában beadott folyamodását, egy a' m. akademiának az akademia állapotáról szóló jelentését: továbbá tudósítá a' RRket, hogy Orosz Elek erőszakos halálában részvett gyilkostársak a' kir. tábla által hóhér-pallosra ítéllettek. — 'S végre mikép az országgyűlésre meg nem jelent megyék 's erdélyi részekre nézve az executio megrendeltetett.

180. orsz. ülés a' nm. FRRnél július 18án. Folytatólag a' jászkerület rendezési munkát ötödik részéből, vagyis 105dik §tól kezdve végig érték. ű cs. k. Fensége a' legközelebbi ülést a' finansialis választmány munkálkodása tekintetéből csak jövő szerdára azaz, f. h. 24-ére tűzte ki, midőn a' még hátralevő rendi üzenetek tárgyalatni fognak.

240. kerül. ülés jul. 18kán. Elnökök, jegyző és naplívivő az előbbiekl. Tanácskozás tárgya még folyvást a' középponti vasut-társaság kérdése vala; a' vitatkozás leginkább a' tegnapi előtti indítvány körül forgott, eredményre azonban még a' mai ülésben sem jutott.

180. orsz. ülés a' t. RRnél jul. 18kán. A' II. osztályu sérelmek és kívánatok kerülvén elő, Zemplénmegyének a' 7. pont alatti sérelme iránt, a' választmány véleményében foglalt azon kitétel, hogy az orvoslás szorgalmazásának szüksége, miután az ujabban tartott tisztújítás által a' dolog már rendes állapotára visszavezettetett és a' kir. biztos is, kinek eljárása ellen panasz emeltetett, meghalálozott, fen nem forog: a' sérelmet tevő megye kérelmére, ha sérelme közpártolást nem nyerne, azon oknál fogva, mivel a' panaszolt sérelem a' tisztújítás által elenyészett, kihagyatott. Többire nézve a' 10dik pontig a' ker. szerkezet változatlanul megtartatott.

A' jul. 8ki kerül. ülés részleteinek folytatása. Az egyes kir. városok felterjesztendő sérelmei 's kívánatai közt. 1. Trencsény szabad kir. város keblében helyzett főharminczadi, úgy szintén a' mult századokon át ott létezett kir. sóhivatalok más helyekre, sőt az első Morvaországba tétetve által, a' város illy jótéteménytől megfosztatva, a' sőt drágábban venni, vagy hozatni, a' kereskedést üző egyedek pedig a' magyar 30czadi rendszérből támadó ügyeiket az országon kívül elintézni kénytelenítettnek. Vélemény: A' harminczadnak magyar korona b i r t o k á n kívüli tartományba áttétele törvényellenes, 's így sérelem; a' sóhivataloknak azonban új föllállítás, vagy egy helyről a' másra áttétele a' közigazgatási rendelkezések alá tartozván, azoknak keblébe leendő visszahelyeztetése iránt e' város maga külön utjára igazittatik. Végzés: Mint kívánat elfogadtatik: 2. Az ország bányász-törvényei értelmében az aranyon és ezüstön kívül, mellynél a' megvétel előjoga a' kir. kincstárt illeti, minden egyéb ércz, mellyet a' bányász-polgárok (urburariusok) bányáikból kihozhatnak, névszerint az ólom is, mind a' kül mind a' bel szabad kereskedés tárgya vala, azonban Mária Terézia alatt a' selmecei bányász-kamrának az arany és ezüst könnyebb olvaszthatása végett nagyobb szüksége lévén az ólomra, a' Sz. Mihály nevű urburariatust felszólítá, adná ezentul a' bányájából nyerendő ólomot egyedül a' bányász-kamrának, ezen esetre állandóul meghatározott 9 frt 45 krt. ezüst pénzben ajánlván. A' nevezett urburariusus elfogadá az ármegszorító föltételt, habár az ólom kereskedésbeli ára főlebb emelkednék is, 's az legelső helyen is jóváhagyatott. Az ólomnak ezen meghatározott ára a' papirospénz értéktelenítése idejeig rendszeren pgő pénzben fizettetett, de azontul csak értéktelenített bankóczédulában. Igy 1810ben a' bányász-kamra az ólom mázsáját 9 frt 45 kral fizette bankóczédulában, midőn kereskedés utján 95 frton adatott el. E' súlyos károsodás végett az urburariusus részint a' selmecei kir. főkamragrófi hivatalhoz 's a' bécsi udv. kamrához, részint a' m. kir. udvari kancellariához több ízben folyamodott, 's azt kérte, hogy multra a' kialkudott ólom elővételi árának visszatarított nevezetes része, jövendőre pedig a' meghatározott 9 frt 45 kr. fizetössék ki; azonban 1817. és 1818ban látván, hogy a' kárpótlást multra nézve el nem érheti, ű Felsőkéhez ujabban folyamodással járult, 's a' bankó, úgy szinte a' váltóczédulák idejében szen-

vedett kárt több tabellában alaposan kimutatva számtanilag bebizonyította, hogy a kir. kamra, nevezetesen pedig 1812. évi 3. januártól kezdve 1817. év végeig 13,370. mázsát vett által, mely mennyiség a kereskedésbeli ár szerint 557,481 frtot tett, melyből az urbariatus csak 207,607 frtot kapván, a bányász-kamrának 349,874 frt tiszta nyeresége maradt; azonban mégis ezen tárgy végképeni kiegyenlítése tekintetéből az urbariatus oda nyilatkozott, hogy azon esetre, ha a váltócédulák idejében szenvedett veszteség, ugymint 131,680 frt 22 kr. váltó megtérítették, a többi sokkal nagyobb — a bankcédula ideje alatt 1810-től 1814-ig bezárólag hasonlóképen szenvedett — kárköveteléstől a finansialis viszonyok tekintetéből kész elállani. Azonban a csekély kárpótlást sem nyerhette meg a folyamódásainak eredménye csak az lett, hogy 1818-tól kezdve a 9 frt 45 kr. p. p. árt rendszeren megkapja. Azért a sérelmet 1822^{1/2} orsz. gyűlésre beadta, 's az ország Rdeit kárpótlás eszközésre kérte azon okból is, mivel maga a főkamragrófi hivatal legfelsőbb helyre beadott hivatalos értesítésében a folyamódó urbariatus panaszának igazságát megismérvén, saját számvelése szerint 90,000 vfrtot javasolt az urbariatusnak kifizettetni. Ezen sérelem 1827-ben 's ujjalag 1832-ben a Felsőge elibe terjesztetvén 1840. jan. 20-áról érkezett k. leiratban a Felsőge kijelenteni méltóztatott, hogy az érintett követelésre nézve a vizsgáló comissionának az utasítás kiadatott. De ez ajánlat után is az urbariatus kívánata kielégítettét hiában várván, 's a kamragrófi hivatal is fizetésre felszólítván, miután ez azt állítja, hogy a fizetés iránt semmi felsőbb rendeletet nem kapott, a Felsőgehez folyamodás tétetett a kárpótlási öszveg kifizetésének kegy. megrendelése végett. E folyamódás következtében a k. selmeczi kamragrófi hivatal utján 1841. máj. 6-án az urbariatusnak azon hátrát adatott ki, hogy az 1841. évben ápril 18-áról kelt kir. udvari decretum értelmében a folyamódó urbariatus kívánásától elmozdított. Vélemény: Ezen sérelem méltányos és igazságos levén, orvoslása ismét sürgetendő. Végzés: Elfogadjatik. 3. kézmárk sz. kir. város sérelemkép előadja: ámbár ezen város a kir. kincstárnak fizettetni szokott, de 1528. évben a városhoz 's 1623. júli. 7-kén Tökölly Istvánhoz, mint a kézmárki vár akkori birtokosához intézett kegy. kir. parancsok erejénél fogva, a helybeli vár biztosainak átengedett kir. adó tökéjét, az 1654. ápril 22. gr. Tökölly Istvánnal Bécsben kir. jóváhagyás mellett kötött, 's az 1655: 65. által is megerősített szerződés értelmében 50,000 frttal, az utolsó években pedig gr. Tökölly 's a város közti viszálykodások miatt fizetni elmulasztott kir. adót 1000 arannyal, 's végre a kir. jóváhagyásért az ezen városnál meglevő kincstári ismervény szerint, 70,000 frttal lefizetvén, a helybeli várat pedig csak későbbben, ugymint 1701. aug. 22-kén külön, 80,000 frtra rugó fizetés mellett vevén által, becikkiztetése óta egészen 1781 évig, tehát majd másfélszázadig kir. adót nem fizetett: még is ezen város 1781. ki kincstári rendelés által évenkénti 300 pgő frtban megállapított kir. adófizetésre szorítottatik; ámbár pedig ezen teher megszüntetése végett ezen város legfelsőbb helyre is folyamódott, sőt ezen sérelem orvosoltatását több orsz. gyűl. is sürgette, még is e nyomasztó adót elviselni kénytelen; mely sérelmet még azon körülállás súlyosabbá teszi, hogy ezen városnak e tárgyban követelésére nézve 1833. ápril 17. kelt kincstári leirat által még a törvény útja is elzárattott. Minthogy pedig ezen sérelem még az által, hogy a Felsőge a kir. adó 3 évi járandóságát kegy. elengedni méltóztatott, tökéletesen megszüntetve nincs, annak orvoslása utjabban sürgettetik. Vélemény: Minthogy e sz. kir. város a m. kir. kamra által a kir. adó (census) beszédese általi megrovatásának jogosságát soha nemcsak el nem ismerte, hanem ezen teherfölmi fölmentését törvény útján is eszközölni kívánta: a törvénytelen eltiltás által sérelem okoztatott. Végzés: Elfogadjatik. (Folytatása köv.)

Vége a július 6-d. ker. ülésben P. m. követe által tartott beszédnek. Hazánkra nézve az illirismus általános irányzatán kívül egyebet alig említhetni meg, mint azon határtalan gyűlölséget, mely az illirismus minden jelenségeiben nyilvánul, és azon igen fontos körülményt, miszerint itt már a pusztán irodalmi 's magány szövetelek teréről a közélet terére is fellépett. Tudni való, hogy valamely párt, mely épen erősödni akar, mindenek előtt tisztújítás alkalmakor igyekszik magának győzelmet kivíni, 's ha ezt megnyeré: bár eleintén kisebbségben lett volna is, új pártívek szerzése által könnyen szerezhet valódi többséget és állandóságot magának; és ez volt célja az illir pártnak is az 1842-ki Zágrábi tisztújításon, 's még inkább kitűnt azon

tartományi közgyűlés alkalmakor, mellyen az országgyűlési követek választának. De honnan ezen gyűlölség? Hiszen ha Horvátországnak a magyar nyelv tárgyában ennek előtte a tartományi közgyűlés által adott utasításait olvassuk, az 1840-dik évi országgyűlésig ez utasítások nemzetiségünkre nézve mindig kedvezők valának? Mik lehetnek azon történetek, mellyek miatt Horvátországban ezen gyűlölség kifejlésére részünkről alkalom szolgáltatott? A szlávok több ízben felszólítva, hogy azon elnyomásnak, mely ellen szüntelen panaszkodnak, mutassák egyes eseteit, felszólaltak azon nagy könyvben, mellyben panaszaiak foglaltatva, 's e könyvben egyes, teljességgel alaptalan, de igen csekély számú költött eseteken kívül semmi egyéb nem foglaltatik, mint általános panasz az ellen, hogy Magyarországon a magyar nyelv terjesztetik, és iskolákban tanítatik, ellenben a tót nyelvnek egyetlenegy tanszéke sincs. És így ismét azon általános panaszláv eszme, miszerint a magyarországi szlávok is a nagy szláv törzsekhez tartozván, az országnak mintegy az ő nemzetiségükhez kellene magát alkalmazni; és rémitő igaztalanság, hogy ők kényszerítettek a magyar nemzetiséghez, — talán családi körökben? nem, hanem közéletben — simulni. Bár mennyire kerestem is Horvátországban vagy csak távolról is alkalmát oly gyűlölségnek, mely véres boszút forral, mely azokat, kik nem párthívei, hazaárulással vádolja, gunyolja 's ármányosan gyanúsítja — nem találtam. De lássuk ismét magoknak az illireknek írásait. — Mindenek előtt megemlítendő egy 1842-ben, Zágrában nyomott könyvecske illy cím alatt: „kis katechismus nagy emberek számára.“ Ennek első lapján azon kérdés fordul elő: mi oka a horvátok között uralkodó szakadásnak? 's erre a felelet röviden ez: „mert a horvátok egy része, többnyire nemesekből álló, nemzetiségétől elidegenülve, önnemzetére a magyar nemzetiséget és magyar nyelvet akarja tolni; a másik párt pedig védelmezi a vele született nemz. és nyelvet, az előbbieket pseudo-magyaroknak, az utóbbiak illireknek nevezetnek. Továbbá a 8-d. lapon e kérdés fordul elő: mi céljuk a magyaroknak? a magyarok minden egyéb nemzetiség romjain a magyar nemzetiséget akarják fölemelni, és a velök egy korona alatt élő nemzetektől azt kívánják, hogy parancsokra anyanyelvöket rögtön elfeledjék; azt akarják, hogy minden egyéb vallás sirján a protestantismus virágozzék fel, különösen pedig a kalvinismus, mellyet magyar hitnek neveznek. Nem szükség hosszasan magyarazni e vádak, sőt rágalmak méltatlanságát; kiki tudja, ki a magyar törvényhozás történetét csak távolról is ismeri, milly mértékben koholtattak; és azt lehet sajnálni, hogy mi a vallást illeti, találkozik egyházi főnök, ki elhitheti magával, mikép az illirismust segítségül használhatja a r. k. val. kirekesztő uralkodásának Horvátországban megmentésére, 's nem veszi észre, hogy épen azon illirek, kik a nagy szláv nemzet testvérei közé számítják a mahomedanusokat, a magyar szláv ajku protestánsokat, szóval minden vallásbelieket, kiknek vallási irányzatuk a Danica Illirica 1842-dik évi 32. számában világosan kifejeztetik, hogy nem kell nézni, ha valaki jobbról balfelé vagy balról jobb felé vet keresztet, hanem egyedül a testvéri származásra tekinteni; hogy azon illirek, kik Kollárnak utazásában oly pompás elfogadást készítének, a vallást csak ürügyül használják a papság hatalma 's befolyása gyöngítésére; hogy által nem látja, mikép az illirek kezében ő eszköz 's nem az illirek eszközök az ő kezében. A 13-dik lapon illy kérdés fordul elő: szükséges é, hogy Magyarországon egy közigazgatási nyelv legyen? És e kérdés világos bizonyosága, hogy nem csupán irodalomról, nem csupán a nyelv magánykörökbeni miveléséről, hanem egyébről is van szó. Ne mondja tehát senki, hogy az illir mozgalmakat a magyar tulbuzgóság idézte elő, vagy legalább a tulbuzgóságot vétekekkel ne vádolja; mert hogy a magyar nyelvet közigazgatásban diplom. erőre kívánjuk emelni, tulbuzgóságnak nem mondhatni, vagy ha igen: ugye tulbuzgóságtól, bármilly viszszahatások legyenek következtetése, nem állhatunk el. — A feleletben, mely e kérdésre adatik, az van felállítva; hogy a magyar nyelv Magyarországon, tehát nem Horvátországban, legkisebb számú lakosok tulajdona, 's csak kevés megyékre van szorítva, és mivel Magyarországon a magasabb nemesség szab törvényeket, a kisebb nemesség befolyása pedig = 0: ezen, a magyar szellemtől elkábult felsőbb nemesség oka, hogy a magyar nyelv közigazgatási nyelvvé emeltetett; továbbá, hogy a magyarok nemcsak egyedekeket, hanem egész néptöredékeket is, kik a magyar nyelv elfogadására irányzott kívánatukat visszautasítják, legborzasztóbb módon gyanúsít-

ják 's ezen rendkívüli erőszakolás, mellyel fogvást a vakbuzgó magyarok minden népet magyarizálni akarnak, szükségkép azon eszmét gerjesztette, hogy a magyaroknak nemzetiségök és nyelvök fölemelésén túl még más céljaik is vannak. A melly gyanúsítás e feleletben foglaltatik, azt a Danica Illirica 1842-dik évi 22-dik száma világosan kimondja, midőn így okoskodik: Magyarországon egyedül a magyar nyelvet kell behozni iskolába 's céhekbe, hogy mindenik magyarul beszéljen, ugyanazon szellemtől lelkesítették: ebből származik az üdv. És aztán: hogy mindnyájan egy magyart válaszszanak királyuknak. Látjuk ezen rövid kivonatból, milly ügyesen tudják kiszákmányolni az időt, a gyanúsítgatások terén felállítani azon rémképet, mellytán még nem minden kormányférfi agyából szorult ki, hogy a magyar, ha egyszer megerősödik, el fog szakadni az ausztriai monarchiától; hanem feledék azt, hogy Magyarországon nincs magyar illirismus, hogy Magyarországból egy hírlapi cikket, de csak egy levélkét sem tudnak felmutatni bizonsággal annak, hogy ez eszmével valaki komolyan foglalatalkodott; feledék az 1842-dik évi június 17-kén Smollinkár Bernát aláírásával Zágráb városhoz érkezett azon levelet, melly bizonyos három kötetben kijött jóslatokról szól, elfeledék a Danica Illirica 1842-ki 7-dik számát, mellyben következő fordul elő: „Igen igen, Franciaországból kapjátok a szabadságot, csak akarni kell, és mit akartok, meg fog történni,“ elfeledték végre mind azon iratot, hírlapi cikketeket és társulatok által elhintett eszméket, miket az illir és panszláv mozgalmak általános irányzatára nézve már láttunk, és hogy ezekből itélve, a világ 's a kormány gyanúsításait elhinni nem fogja. Hogy még azon reformkérdésekkel is, mellyek jelenleg a magyar törvényhozást foglalkodtatják, gyanúsítási fegyverül élnek, megtetszik azon feleletből, melly a 25-dik lapon következő kérdésre adatik. Szándékunk é az illirismus által nemzetünket germanizálni? Ezen kérdésre, miután szépen elmondatik, hogy a horvát nemzetnek minden institúciói nemzeti szláv lábon állanak, következő mondat foglaltatik: „az említett adófizetési kérdésre nézve pedig mindenkit a hírlapokra utasítunk, mikből meggyőződhetik, hogy a nemesség adóztatására némely magyar megyék tették az indítványt; ellenben, hogy a mi megyei gyűléseinkben erről szó sem mondatott: ki tehát az, ki az adóztatást pártolja, mi é, vagy a magyarok? Igaz, uraim, mi pártoljuk 's a gyanúsítás ezen mocskos fegyveréből ismerünk az illirismus szellemére, megismerjük mennyire barátja azon haladási kérdések békes utoni megoldásának, mellyek e hazára szebb jövődőt ígérnek deríteni; megismerjük, hogy előttek nincs eszköz, mellyet használni készek nem volnának a nagy Szlavia, a dicso szláv hon felállítására. — Azon gyűlöletnek, mely a magyarok ellen az illirek által szüntelen izgatattik, valamint legüdvösebb, ugy legnyilvánosabb bizonyosága azon diadalének melly Davoria név alatt ismeretes, és több 100 példányban az ifjuság között kiosztatván, jelenleg majd minden ünnepély alkalmakor daloltatik; e dalból olvasott szölv néhány verset. Milly hatást tehetnek illy dalok az ifjuság gerjedékeny indulatira: hosszasan magyarazni nem szükséges. De hisz, e gyűlölség elég bizonyoságai a mindennapi történetek, mellyekre azonban átmenni azért nem akar szölv, mivel az illirismus és panszlavismus szellemének természetét kíváná csak fejtegetni mind általánososan, mind különösen Magyarországra nézve, 's azon nemcsak a RR. előtt hanem közönségesen egész országban is ismert történetek értelmét megmagyarazni, mik az illirismus kicsspangásai alatt tudva vannak. Hogy e gyűlölség a tanácskozási teremben is nyilvánult: többi között bizonyosságul szolgál a Zágrában 1843-dik évi júli. 12-kén tartott gyűlés 's e gyűlés alatt Kukuljevics Iván beszéde. Ezt szölv kivonatban szinte felolvassuk. Mennyire terjed az illirek közt ezen gyűlölség, bizonyosságul szolgál a Danica Illirica 1842-dik évi 22-dik száma mellyben Szlavar Laura, tehát egy nő szólítja fel nővéreit, hogy az idő eljött: a méltatlanság igáját lerázni. Mind ezek és számtalan hasonló, ha kivált ide vétetnek azon eléggé ismeretes történetek, mik Horvátországban naponként tapasztalhatók, eléggé bizonyítják azon indulatot, mellyel az ugynevezett illir párt a magyarok iránt viseltetik. Mi lehet célzata e pártnak Magyarországra nézve, és mit várhatni általánososan az illirismus és panszlavismus eszméjétől: világos Draskovics Jánosnak, mint akkori horvátországi követe nek 1836-dik évi márt. 13-kán írott leveléből; világos azon határozatokból, mellyek Varsó megyében közelebb keltek, 's mellyekben nem kevesebb céloztatik, mint a magyar koronától elszakadás. Mi ármánnyal élnek az

illirek pártuk naponkénti erősítésére: körülményesen le van írva egy Isztievits Eduard név alatt költ levélben, melyben mondatik, hogy az ifjuság, a zágrábi akademiabeli ifjuság, között mimódon terjesztetik az illir szellem; le van írva, mikép a kir. biztosság kiküldetését is álszínbe öltöztetve az illirek maguk javára tudták magyarázni, 's hogy a biztossági eljárásnak mind eddig eredménye nem lön, az általuk terjesztett sejtelmeket, mintha törekvések a kormány által is pártoltatnának, még inkább megerősítette; le van írva, mikép magyaráztatik egyenes pártolásnak, hogy Gáj Lajos egy az udvarnál benyújtott munkájáért gyűrűvel ajándékozott meg; le van írva, mikép terjesztetik azon eszme, hogy mind azon irat, melyek az illirismus érdekében bocsátattak közre, a kir. könyvvizsgálat engedelmével nyomatik ki, hogy azoknak kinyomatását bizonyosan meg nem engedné, ha maga az illirismus célzata is felsőbb helyen nem pártoltatnék; le van írva, hogy az akademiabeli ifjuság kicsapongásai nem büntetettek ha magyarok elleni gyűlölség bélyegét viselik 'stb. Illy armányok által a horvát párt terrorizáltatik; mert a kormány büntető hatalmát rettegi, ha olly törekvések ellen nyilant 's egyenlő foggyerrel lép föl, mely törekvéseket a kormánytól pártoltatni vél. Az illir párt hívei pedig bátorítottak, ösztönözöttek nemcsak a fölgerjedt indulatok hatalma, hanem azon biztosító remény által is, hogy a hatalom előtt kedves dolgot cselekeszenek. És innen magyarázhatni, hogy erőteljes ellenhatást, ha a turopolyai eseményeket kivesszük, az illir párt ellen Horvátországban eddig tapasztalni nem lehetett. In non lehet magyarázni azon a historiamban gyakran tapasztalt tények valóságát, hogy egy kisebbségben levő párt, terrorismus és armány által a többség ellenében diadalmaskodni is képes. Mennyire megy a közéletben az ellenségeskedés: eléggé világos néhány levélből, melyek kezeim közt vannak, és melyek álnév alatt irattak, csak azért, mert Horvátországban biztosságban nincs, ki az illir párttal nem tart; és közhiból tudjuk azon nyilvános gunyolást, mellyel azok, kik nem az illir párthoz tartoznak, közhelyeken illeltenek, hazaárulóknak nevezetnek, sőt tetleges üldözés alá vétetnek, ugy annyira, hogy legujabb hírek szerint maga a közbátorság is az illir párt dühöngései által veszélyeztetve van. — Azon kérdés még megfajlendő: kik az illir párt főnökei? és itt már az 1842. évi z—i tisztujtás eseményeit kell figyelembe venni; mert az illir újságok fenhangon hirdették, hogy azon gyűlésben a hazafiság gyűzött; és mivel ők magokat hazafisáknak, az ellenkező pártot pedig hazaárulóknak nevezik, a gyűzelmű díj őket illeti. Megnevezem itt mindenk előtt a z—i főispánt, 's azon tanuvallások közül, melyek a restauratiót érdeklőleg a kir. biztosság elibe terjesztettek, hogy a többi elmellőzzem, egyre hivatkozom, miszerint az állitatik: hogy az illir pártbelieknek egy része számára veres sapkák öt órákor reggel osztattak ki, épen a főispán lakásában; továbbá egy másik tanuvallásra, mellyben az egész restauratio története leiratik, 's miszerint a főispán, miután az illir párt a horvátokat a tisztujtás helyéről kiverte, miután kihirdette, hogy a közbejött kicsapongások miatt tisztujtás tartatni nem fog; mégis később, midőn a teremben már mintegy 150 illir pártiakon kívül senki sem volt, a tisztujtást megtartotta, annak befejezése után egy beszédet mondott, mellyben a tisztujtásban részt vett KK. és RR. megdicséri, hogy csendesen és hideg fontolással viselik magokat; továbbá, hogy magát az illir zászló alatt Te Deumra kísértetni 's onnan ugyanazon zászló alatt lakásához visszakísértetni megengedte. Mind ezek elég biztosságot tesznek arról, hogy az illir párt egyik 's fő előmozdítója a volt z—i főispán, ki jelenleg is kamrai administrator. 2) Megnevezem a z—i püspököt, és általánosan a horvátországi római kath. clerust és erre biztosságaim következők: 1) A püspök körlevele, mellyet a z—i tisztujtás előtt a megyéjébéli papsághoz bocsátott. — Ebben emlékezteti a papságot, mikép kötelessége hűveinek lelkiismeretét a közéletben és politikai pályán vezetni; továbbá ennek folytában bizodalmasan és titok leple alatt felszóllitatik a papság, igyekezzék hűveinél a dolgot oda vezérteni, hogy főképen a főispán véleményéhez és szándékához alkalmazza magát; biztosságom továbbá két hivatalos levél; egyik Lentulay Benedéké, 1842. jun. 21. ról a püspöki consistoriumhoz, mellyben két plébánus adatik fel, hogy a tisztujtás ellen intézett folyamodásra az aláírások szedését előmozdítják; másik pedig S. Józsefé, a püspöki consistoriumnak ugyanazon évi jun. 24. kén tartott üléséből, mellyben a püspök körlevelénél fogva felállított azon elvvel ellenkezőleg, hogy a papság hűveinek lelkiismeretét a közpályán is vezér-

leni köteles, az elvadt két plébánusnak vétkül tulajdonítottatik, hogy politikai agitációba bocsátkoztak, sőt fenyegetettek, hogy a megye által tisztú kerestet alá vétetni 's ezen kívül a consistorium által egyháziilag is büntetettnek fognak. Természetes, mert az illir pártot elősegíteni nemcsak szabad, hanem kötelesség is, a nagy nemzeti illir ügy ellen cselekedni pedig véték. Biztosságom 3) A Danica Illirica 1842. évi 38. d. száma, mellyben világosan mondatik, hogy a nemzetiséget illetőleg ez különösen a papságnál virágzik. 4) Biztosságom a Danica Illirica 1842. évi 39. dik száma, mellyben leirván a tisztujtás 's az utána keletkezett ünnepek és kivilágítások, különösen megemlittetik azon kivilágítás, melly a major utcában P. kanonok házánál látatott, u. m. egy átlátszó babékoszoru illy felirattal: mindent az illirekért, az ablakban pedig fényelt egy roppant félhold 's e fölött egy ugyan olly nagyságu sugarait távolba lövellő csillag. Ezek ismét, emberi biztosság-lételeket mellőzve, elég biztosságok a horvátországi clerus ellen az iránt, hogy az illirek törekvéseiben részt vesz. A többi azon feladásban van megnevezve, melly a tisztujtás sorjában panaszok a kir. biztosságnak beadatott. — Gáj Lajost nevezni szükségesnek nem is tartotta; 's a feladottak közül csak a z—i akademia igazgatóját, kinek elnézéséből történnék az ifjuság kicsapongásai, kinek elnézéséből hintetik az illir doctrina magva az ifjuság közt. Ha ez így van, ha áll Horvátországban az energicus illir párt, és ez a hatalmas papság által is támogatatik: mondhatná valaki, hogy tehát az ügy veszve van Horvátországban; mert azon horvát párt, melly a magyar érdekekkel egyesült, illy hatalmas és folytonos megtámadásoknak ellenállani nem képes, de ez a dolognak külső színe csak. — És ez ismét az illir nevezetű újságok 1842. 77. számából megtetszik, hol minden dicsekedés mellett, panaszolja, hogy már a szomszéd Szerém-megyében a horvát nyelv mellett mozognak ugyan, de párt nem alakulhatott azért, mert vezére nem akadt. — Nem alakulhatott igen is illir párt, nem alakulhatott ellenség, és ezen ellenséges párt a volt főispán főnöksége alatt leginkább csak Z—b megyében terjedett. Ha továbbá egy pillanatot vetünk azoknak névsorára, kik a z—i káptalanban jun. 3. kán 1842. ben ellenmondást adtak be; ha megemlékezünk azokra, kik az illirismus ellen ezen orsz. gyűlésen folyamodtak 's összehasonlítjuk azok névsorával, kik az 1842. évi tisztujtásokról elkövetett kicsapongások miatt 's mint illirek feladva vannak: tapasztalni fogjuk, hogy Horvátországnak majd minden kitünő nevei, hogy a horvát nemzetnek színe azon nemzeti párthoz tartozik, melly az anyaországgal a békét az egységet és barátságot ohajtja; de ha megemlékezünk az armány azon kikeresett mesterségire, miket az illir párt naponként mozgásba tesz: itt az idő gondoskodni, nehogy beteljesedjék Gájnak mondása, mit a horvát párthoz intézett: „Ti többségben vagytok még, de a jövő ifjunemzedék 's a gyermek mint megszületik, enyém.“ De mit tegyünk hát? Mindenek előtt különböztessük meg a horvát nemzetet az illir párttól, a horvát nemzetiséget az illir nemzetiségtől; a horvát nemzetnek egység, béke 's barátság, és segítség azon rosszlekek ellen, mellyek az illirismus képében megszállották. Az illir pártnak gyűlölség, harcz és bosszu, ugyanazon mértékben, mellyben ők azt ellenünk fordítják. A horvát nemzetiségnek megismerés azon körben, mellyben honos, ön törvényhatóságai körében; mondjuk ki azt, hogy a magyar nyelvet tőlök csak azon érintkezésben kívánjuk, mellyben a közös magyar kormányval t. hozással, a magyar t. hatóságokkal állanak és tovább nem; az illir nemzetiség nem fér meg sem a magyar alkotvánnyal, sem azon egységgel, mellyet a magyar korona képvisel, sőt mint kifolyása a panszláv eszmének, megtámadja az úszszes európai statusosalád viszonyait; azért az illir nemzetiség lobogójával és törekvésével soha ne nyerjen elismerést; és ha tisztába lesznek téve azon viszonyok, mellyek a horvát - magyar kérdés alapeszméjét foglalják magokban: gondolom, a horvátok nemzetiségünk iránt megnyugtatta, meg fogják ismerni azon valódi ellenséget, melly őket egyáltalános szláv hazában felolvasztani törekszik, 's ez által alkotványos szabadságaik elenyésztetésére vezet. — Egyébiránt, hogy a kormányt az illirismusra figyelmeztessük, hogy tőle fölvilágosítást kérjünk, már csak azért is szükségesnek látja szóló, hogy alkalmat szolgáltatassunk kimondani: miszerint az illir és panszláv irányzatok ő fels. által nem helyeseltetnek. És hogy lehető szükség esetére, a külviszonyokat illetőleg, a kormány erőteljes föllépését támogatni készségünket iskijelentsük, jónak találom szintén azon célból, hogy a kormány gyűzödjék meg, misze-

rint ellenségünk legnagyobbikának azon befolyásokat tartjuk, mellyek az aldunai tartományokban működnek. Ezen terjedelmes előadás után, még több követ is szólottak, 's többnyire erősb modorban, mint például szólott az indítványozó, ki nem fakkadt panasza a multakra nézve, 's nem kívánta kárhözhatni azokat, kik polgári kötelességet mulasztának. A határozatot már közlök.

Legujabb. A jul. 20. d. ker. ülésben elnökök: az előbbiek. Jegyzők: Szemere, Palóczy. Tárgy a bünt. törvénykönyv bünt. rendszerről szóló részében tett változtatások hitelesítése 's az indítványok sorozata. A bünt. rendszerben tett változtatások, némi maga a jegyző által is indítványozott módosítások mellett helyben hagyatnak. Hitelesítés után a tegnap megállapított rend szerint az indítványok sorozata felett nyílt meg a tanácskozás; huzamos 's többször megújult, leginkább a sorozat körül követendő eljárás oeconomicájára vonatkozó vita után, az eddigi gyakorlattal összhangzólag megállapított: hogy az indítványok pontonként, egymás után felolvasztatván, közlök azok, mellyeket közértelem v. többség még ez orsz. gyűlésen kíván tárgyalatni, a többi indítvány sorából kiemeltessenek, mik leirván ujjlag sorozandók lesznek. A Palóczy által olvasott indítványok közül, a nagyobb részint szavazás útján fejtett (többség előleg tárgyalás alá következőket tüzte ki: 1) A szövekek és híroságok rendeztessenek. 2) Allitassék föl törlesztőszék (forum cassatorium). 3) A mezei rendőrség tekintetéből szaporított sz bírák mellé esküttek is adassanak. 4) Az itéletek végrehajtását akadályozó kir. parancsok szüntessenek meg. — Jul. 21. kén vas. szünet. A jul. 22. ki ker. ülésben elnökök: Ambro Antal (Bars) Hertelendy Miksa (Torontál). Jegyző Palóczy, Naplővívő: Botka. Tárgy: az indítványok sorozata. Ülés megnyitásakor az elnökség jelenlést tön, miszerint a vasutársaság folyamodása következtében a vasutvonalak iránti üzenet és felirási szerkezet készlen levén, köziratra fognak adani. Az indítványok feletti tanácskozás folytán előleges tárgyalásra következők tüzetek ki: az orsz. gyűlés rendeztessenek. A kir. megerősítés alá terjesztendő cikkek 3 példányban letisztázza összehasonlítottassanak. A magy. testőrségregh polgár ifjak is alkalmaztassanak. A katonai kihágások megbabulázására törvény hozassék. A bander. 's fölkelési munkálat megkezdessék. A görög nem egyesültek egyházi szer-tartásai magyar nyelvre fordítottassanak. A nemnemeseknek birtok- 's hivatalképeség adassék.

Győrmegegyel közgyűlés. Most végzett, valamint májusi közgyűlésünk tárgyait egybefoglalva adom; 's röviden, tudva levén előttem, miként hosszas taglalása eléggé ismert dolgoknak, unalmas egyiránt olvasónak mint írónak. Nevezetes és talán jövő tisztujtásunkra is vonatkozó eredményt mutatott májusi közgyűlésben azon kérdés megfajlító: vajjon az orsz. gyűlés évenkénti tartása pártoltassék é azon esetben is, ha a következő 3 évből választása eltöröltetik? A vélemény-harcz ez esetben inkább személy- mint tárgyérdekhez kötött. Mert közönségesen tudva van, miszerint jelen kérdés tárgyalásakor követnek egymással ellenkezőleg szavaztak; azt mondván az első, hogy ha a 3 évi követválasztás eltöröltetik, azon esetben az orsz. gyűlés évenkénti tartásához e megye nem járulhat, a második pedig olyképp vélekedvén, hogy az orsz. gyűlés évenkénti tartásához minden esetben járul e megye, bár a választás 1 vagy 3 évre téssék is. — 'S így azon fordult a közszó: mellyik kimondás nyerend többséget? A többség pedig nyilatkozott az első kijelentésre; tudnillik kimondatott, mint conditio sine qua non, a követválasztásnak 3 évre terjesztése az orsz. gyűlés évenkénti tartásához. Egyesültek e határozat létesítésére az addig egymás ellenében állott vélemények, 's a tulsó baloldal több tagja elhagyá álláspontját, közeledvén a jobb oldal harczosához, miübül majd általános lön a következtetés: hogy e szövetség elhatározó lön jövő tisztujtásunkra. Ez idő óta csendben folynak közgyűlési tanácskozásink, értvén: „politika mezején.“ Csakugyan májusi közgyűlésünkön lön elfogadva a sz. k. városok fő felügyelője is. Azonban kívánják a Rk, hogy a főfelügyelő az ügyelése alatti városban lakjék, egyb hivatalt ne viselhesen 's visszaélés esetében a főispáni kihágások érdemében jelölt büntetés alá essék. Egyéb említésre méltó: hogy a bányász akademiában minden tanulmányok magyar nyelven előadassák, Hajniknak az egyetemi gyorsírói tanszékére alkalmaztatása, Aradnak Gábrly elleni kicsapongásból eredt sérelme 's a nevelés iránti kerületi választmány munkálata pártoltattak. Utóbbi gyűlésen szép csendesen haladtunk a közügyet illető tárgyakon. Ezek voltak napirenden: az orsz. gyűlési szállásbér fizetése; mellyre végzés: ha jelen orsz. gyűlési szállásbér fizetése elmulasztatik. Pozsonymegye középponti főbírája esküttjével itéljen a panasz érdemében, Jövendőre csupán azon esetre ajánlatik meg a fizetés, ha Pesten tartatik hongyülés. Fiume és Buccari kerület rendezését illető választmányi munkálat és a nemzeti színház igazgatójának folyamodása választmányhoz utasítottak. A többi előfordult tárgyra már levén e megyének végzése, az előbbi utasítás fentartatott. 'S e tárgyak: a vallás iránti kir. válszra készült üzenet és felirás, a vallási nehézségek, az áldásmegtagadás, a görög nem egyesültek 's unitariusok iránti 2dik üzenet, a városok rendeztetéséről földi észrevételek után készült üzenet, erre adott földi 2dik válasszal, 's 3dik alsó tábla üzenet, a bányatörvény körüli frdi válsz, turopolya rendeztetését illető üzenet, törvény és felirási javaslat, a szabad községek-ről szóló törvényjavaslat módosítása 's az ország sé-

relmei. Vé partig terj utakat e n ni, nem pá jebb, azaz moruak. A szejn iszon megeredő aratás lass Szomszéd az ég job

Abauj tanácsban nyitó törvényünk szerkesztettek, ügyész, sz bizni, ezen mód melle na — 17 érdekes ne páni elnök mes követi közfigyelm többi rész minden gy tett intézk belü esküt gr. ő mélt idézett elő nál fogva a séggel nem minden ill — valóm Dunába vi minden ér gyűlésének gári 23 án azon hó 2 gyapju vá nak 15 földi vevő F o r g á c városunk gótt, a ke kisseb fát egyik torr harang is vidéken p károkat o 2dik évi j névnapja A tisztelt dájában m világgal némes A ról annal lanságaér buzgalma mondunk. kozásának hó 5én M Benyék h ből építés

Tisz kolczon r főt. Szat templeni a Jelenk közönség lyemetis dósító ur mérvé, h nak is, mi az igazsá mondott, gemre tol csak csek nek közg nek műk gyanusít dósításá olvasója a közgyi telt olvas év óta tiszteln Szatmár radozni i gendé,

relmei. Végre Brukk Károly ajánlata a magyar tengerpartig terjedő közlekedés iránt, azon okból, mert a vasutakat e' megye Rdeci orsz. költségén kívánják építtetni, nem pártoltatt. A' marhahús ára 2 v. krajezárral lejjebb, azaz 12 kr-ra szállított. Ujságink egyébként szomorúak. A' jégeső július első napjaiban e' megye déli részein iszonyu pusztításokat tett, s a' majd naponként megmeredő esőzés a' gabnákat megdönti, e' szerint az aratás lassan halad, s a' learatott kékék kiszáradnak. Szomszéd Soprony megye ugyanezt panasolja. Adjon az ég jobb napokat!

Abauj közgyűlés! Okén. Mult hó 10től 15ikig két tanácsban tisztelt alispánink elnöke alatt tartott fenyítő törvényszéken alig ítélte el tíz rab; véleményünk szerint, miután egy héten általjában tanuk hitelesítettek, ezek hitelesítését külön egy ülnök, jegyző, ügyész, sz. bíró s esküttől álló választmányra kellene bízni, ezen törvényinkkel és szokásinkkal nem ellenkező mód mellett bizonyosan elítélte rabunk nem maradna — 17től 20ikig tartott polgári t. széken semmi érdekes nem fordult elő; 21ik s. köv. napján első alispáni elnöklet alatt közgyűlésünk volt, melyben érdemes követnek két rendbeli jelentéseik olvastatván, más közfigyelmet igényelhető tárgy nem jött elő, a' gyűlés többi részét több hivatalos tudósítás tárgyalatása s a' minden gyűlésben előforduló számos folyamodványra tett intézkedések huzták ki. A' főjegyzői iratok tiszt. esküttel leendő kinevezés végett magát főispán gr. ö méltóságának ajánlatni kérte, s ez némi vitákat idézett elő; részünkről tapasztaláson alapult több oknál fogva a' megyéknél semmi tiszt. bírói hivatal teljességgel nem pártolunk, mert itt érdemet szerezni — mi minden illetén hivatalnál főkérvénység s egyetlen cél — valót mondva, jóllehet fájdalmas, annyit tesz, mint a' Dunába vizet önteni, kortes, kegyeltetés, vallás stb. minden érdemet lerombolnak. Jövő évnegyedes közgyűlésünk aug. 26kán, fenyítő t. sz. sept. 16án, polgári 23án, az árvák dolgaira ügyelő törv. székek pedig azon hó 29én veendik kezdetűket. A' kassai sz. Lászlói gyapju vásár élénk és népes volt, mázsája a' gyapjunak 15 — 25pftól drágábban kelt el mint tavaly; külföldi vevők állítása szerint legfinomabb s jobb gyapjut Forgács grófok szállítottak. 3kán esti 6. óra után városunkban rettenő nagy szélzivatár, orkán dühöngött, a' kedves sétaterén négy legszebb jegenye — s több kisebb fát gyökerestül kidöntött, a' diákok temploma egyik tornyán a' kereszt megdőbült, azon toronyban a' harang is megkondult, házak fődözetin, kertekben, a' vidéken pedig több helyen ezen felül a' jégeső is tetemes károkat okozott. Mult hó 25kén a' helybeli fótanodabeli 2dik évi joghallgatók Bokrányi János derék tanítójakat névnapja elő estvéjén fátylós éji zenével tisztelték meg. A' tisztelt tanítóul e' napokban Werfer Károly nyomdájában megjelent a' „magyar tiszt. írásmód példákkal világosított szabály a'” című kézikönyv, a' munka nemes Abauj megye Rendeinek van ajánlva; tartalmáról annak idejében, addig a' derék tanítónak fáradságáért s nemzeti nyelvünk iránt kitüntetett ritka buzgalmaért jeles tanítványai nevökben is köszönetet mondunk. Komlósy köztetszést nyert, a' közönség vára-kozásának teljesen megfelelt; jeles színész társasága e' hó 5én Miskolcra távozott. — Károlyi Ede gr. a' leégett Benyék helység szerencsétlen lakosinak radványi erdeiből építésre 400. darab fát kegyeskedett ajándékozni.

K—y L—ó.

Tiszamelléki egyh. ker. közgyűlés Miskolcban majus 1-6 s több napján tartott. Elnökök főt. Szatmáry Józ. sup. és tek. bizáki Puky István alsó szemléni segéd gondnok urak. Ezen közgyűlést S. ur, a' jelenkor folyó évi számában a' 300dik lapon közönség elé bocsátá, s tudósításában csekély személyemet is érinti s gyanúsítja; ezért azonban csupán tudósító ur — erős állását a' Journalisták téres mezején ismerve, hol ő s társai, bár kiről, bármi merészt állítsanak is, minthogy ott azutólsó felelet rendesen övék, s így az igazság is látszólag részükön marad — rólam bár mit mondott, engem bár mint gyanúsított volna is, mentőgemre tollat sem fogok ellenében; de miután S. ur nem csak csekélységet, hanem azon főt. kerületet is, melynek közgyűlését közönség elibe akarja bocsátani, melynek működését, szerkezetét épen nem ismeri, nemcsak gyanúsítja, de meg is rová: föl kell szólnom. S. ur tudósításában csupán egy elnökét írván a' közgyűlésnek, olvasója könnyen azon gondolatra jöhetne, mintha nálunk a' közgyűlésnek csak egy elnöke volna már; ő nem tisztelt olvasó, mert a' tisztelt világi elnökön kívül, számos év óta apostoli szelidséggel viselt elnöki székében tisztelünk mi ezen gyűlésen köz. szeretetben álló sup. Szatmáry József urat is, ki a' köző előmozdításában fáradozni meg nem szűnt soha, s míg ereje s tehetsége engedendi, meg szünni nem is fog. — Jegyzőségre lett el-

választatásomat érdekelve, azzal gyanúsít, mintha kortesek által választattam volna el, s olyanok által, kiknek a' közgyűlésen szavok s közvetlen befolyásuk az egyh. ker. gyűlés képviselői rendszerénél fogva nem is lehetett, s hogy S. ur a' korteskedés divatba jött kor-szellemét mindenütt, de kivált itt kárhóztatja sa't. Megjegyezve itt, hogy azzal, ha azok, kiknek ott képviselői szavok van s engem jegyzőnek nem akarnak, és mégis olyanok által, kiknek ott szavok nem volt, elválasztani engedtek, azokra S. ur a' gyávaság bélyegét s; elismerve a' korteskedést, ha általam vagy csak miattam történt is önhibámnak; megmagyarázom S. urnak egyházi kerületünk szerkezetét: elnök ugyanis még mind ez ideig kettő volt; képviselőket küldeni vagy nevezni szokott az egyházi megye, nem az egyházak, ezen közgyűlésre kettőt, hármat vagy ötöt, a' mint tetszik vagy néha telik; ezek azonban mennek el, vagy nem: szava s közvetlen befolyása van a' közgyűlésen minden ott jelen levő egyház, megyei esperesnek, segéd gondnoknak, s világi vagy egyházi ülnöknek küldettek azok vagy nem az egyházi megye által; szóllási, javasloí, felkiáltási vagy rábeszélő szava s beleszólása van minden jelenlevő papnak, világinak bár ki légyen is az, ha tisztességes sorsu, s indítványok is fogadtatnak el, mint elfogadtatott a' közszereketben álló Szemere Bertalan özvegy-árvatári terve is, pedig még az indítványtételkor ülnökségre el nem választott; de kihalgattatnak a' közönséges emberek is; s innen van aztán, hogy a' tárgy, minthogy gyűléseink tartásának állandó helye nincs, jól nem jól, többnyire a' gyűlés helyet környezők, s így a' gyűlésen a' g y o b b számmal jelen lenni szokottak véleménye s elve szerint döntenek el. Mondja S. ur, hogy a' korteseket mindenütt, de kivált itt, kárhóztatja; ezen nyilatkozatában, engedjen meg, de kétkednem kell; kétkednem azért, mert eddigi tettei nem azt tanúsítják; a' jövődőt azonban figyelemmel fogom várni, ha következetes marad é itt nyilvánított elvéhez? Mondja S. ur, hogy legtöbb mulatságukra szolgált a' s. pataki theologusok folyamodása, melyben még a' mult század czafrangjaihoz tartozó tógaviselet eltörlését, latin nyelv helyett a' magyar nyelv alkalmazását kéri tanulmányaikra; s e' kis feledékenységet, ha ez így áll, ha még előkészületek sem tettek, lehetetlen meg nem róni néki, most midőn minden felekezett, mely csak mozoghat, nemzetisége emelése, és erősítésére fordítja minden igyekezetét. — Én ki e' gyűlésen jelen s ezen tárgyban épen jegyző valék, semmi mulatságost nem tapasztaltam az irt folyamodás tárgyalásakor, sőt inkább azt tudom ellenkezőleg, hogy a' nevezett folyamodás, hozzá illőleg, komolyan tárgyalatott; mert bár igen nagy többség akart is változtatást vagy engedélyt e' tárgyban, jeles egyedek voltak, kik ragaszkodtak a' tógaviselet fenntartásához, azért mert azt hitték, hogy ezen újításnak magok a' folyamodók fogják anyagi kárát vallani; a' határozat azonban, melyet tudósító elfelejtett közleni, az lett: hogy megengedtetik a' folyamodó ifjaknak tógánélkül is, sőt két kelméből készült, egyszerűen zsinórozott, térdig érő attila dolmányban szónok székben, anyival inkább másutt fellépni, megjelenni; mi a' folyamodás másik részét illeti, abban egyedül az iskolai törvények latinbul magyarra tétele kívántatott; nem pedig a' latin helyett a' magyar nyelvnek tanulmányaikra leendő alkalmaztatása, s az el is határozatott; mert tudósító ur által kitett kívánságnak helye nem is lehetett, mivel ezen kerület a' magyar nyelvet, s pataki s más iskoláiban tanulmányaira legelőször alkalmazású volt, ki az alsóbb 4 osztályból a' latin nyelvet majd egészen száműzvé, a' helyett a' real tanokat magyar nyelven taníttatá: szóval, mely az édes magyar nyelvet, mint szülőanyát, mindenkor hiven apolá; ezen egyh. kerület az, melyre S. ur figyelmeztetése elkészt, méltatlan megrovása legkevesebb alkalmazható. Ezekből láthatni, hogy S. ur egyh. ker. szerkezetét nem ismeri, annak működését nem tudja, s még is azt alap nélkül megrója, mintha ez a' magyar nyelvet nem hiven dajkálná; látni való, hogy S. ur bár helyben van, még is a' határozatokat nem tudja, de nem tud azon gyűlésről sem, melyet közleni akart, s még is tollat fogott annak közlésére, s mi több, szokása szerint, bíráló tollat! Hagyjon fel az illyesekkel S. ur! — Egyébiránt jövődöre nyílt sisakkal*) örömeztőbb találkozik önnel Horváth Antal.

A u s z t r i a.

Ismail bey az egyiptusi pasa unokája, Bonfort ezredes kíséretében, e' napokban Bécsbe érkezvén az ottani török követséget meglátogatta. Az olasz szökevények rosszul sikerült calabrai merényo, a' bécsiekben semmi benyomást nem tett, miután ugyis bizonyos-

*) Ne ki; de mi! a' szerk.

nak hitték, az eféle vakmerő vállalat fonák sikerét. A' Ricciotti gróf és a' két Bandiera testvér sorsa felől még semmi bizonyost nem mondhatni. A' bordeauxi hgnek az angoulemi hg halála iránt közölt értesítését, sem Anglia sem Svédország nem fogadta el; a' többi hatalmasság is pusztán tudomásul vevé s így válasz nélkül hagyá. —

Cseh határszéli tudósítások uj kihágásokról tesznek említést, melyeket a' gyárimunkások Reichenberg és csehországi Leippa nevezetes gyárivárosokban követtek el mellyek azonban semmi politikai színt nem viselnek.

Mehemed Alinak közelebb Bécsbe érkezett unokája Ismail bey, ugy látszik hosszabb ideig fog itt tartózkodni, miután a' közel fekvő Döblingben nyári lakot bérlett. E' napokban miniszterelnök ö exc. volt ebéden. A' fiatal bey szemgyuladásban szenved, melly azonban nem veszedelmes.

Spanyolország.

A' miniszteri lapok, így szól az Eco, csak nem szünnek meg, meszszéagzó özszeesküvésekről beszél. Mind, addig azonban, míg a' tetteseket törvényszék elibe állíttatni nem látjuk, ez alaptalan javeszékéleknek hitelt nem adhatunk, s céljok csak az, hogy a' szabadelvek üldöztetése alaptalannak ne láttassék, kiket a' választásoktól minden áron távolítani akarnak, hogy a' viszázat győzelmét biztosítsák! Igaz, mikép azon rendszeres üldöztetések s kémkedések, miknek a' szabadelvek kitétetvék, ezekben idegenkedést s gyűlöletet kelesztenek a' kormány iránt: de innen még távol az özszeesküvés! Adják vissza csak a' miniszterek törvényünknek hatalmukat, polgárainknak nyugalmukat; ök rettegés nélkül élhetnek s elbocsáthaják két harmadát a' seregnek, mire most támaszkodnak. — A' Gazeta közli a' királyné azon határozatát, miszerint Viluma elbocsátási kérelmét elfogadja s helyébe Narvaezt nevezi ki ideiglenesen. Az uj lázadási kísérleteket nemcsak Murciában, Xerezben s Cadizban, hanem Malagaban is fegyveres erővel kellett elnyomni. A' fővárosban iscsend háborgatásokról panaszoknak s közelebb egy katona egy lapkihordót lött meg. (Nálunk még ezek bátorságban lehetnek, mert egy pár püföltetést s egy sereg-fenyegetést kivéve, holmi kávéházi zugolyokban bizonyos homunculus még mostások ellen pattogtatja vaktöltését). Galiczia ezred jul. 6d. Madridot elhagyta, hogy a' Marokko elleni hadosztályhoz csatlakozzék. Tavalera lovas ezred is késedelem nélkül ugyanahhoz fog indulni. Egyéb-iránt a' Marokko elleni menet hírét kitünő lelkesedéssel fogadták mind a' katonák mind tisztjeik s a' többi is élénkül ohajtozik dicsőségük s veszélyükben osztozni. 6 — 7000 főnyi csapat már utban van Ceuta felé, honnan a' megtámadás történi fog. A' francia követtel még folyvást tartanak tanácskozványok ez ügy felett. A' négy miniszter Alon, Pidal, Mayans és Armero-Madridba visszaérkezéttel várják a' kortesoszlátó parancs nyilványítását, mint a' Pidal belminiszter tervezte kabineti program közhírré tételét; mellyben azon szándék fejeztetik ki, hogy azon kell munkálni: mikép a' forradalmak elnyomassanak s a' törv. hozáson lényeges változás történiék.

Portugália.

Mint közelebb említők Sousa Azevedo igazság és vallás minisztere elbocsátási kérelmét beadta, mit a' királyné csakugyan elfogadott, s tárczájával ideiglen Cabral Costat bizá meg. Ha szabad a' kormány benyolult pénzügyi zavarából követeztetni, melly most nagyobb mint valaha, ugy azt kell mondanunk, hogy a' Cabral féle miniszterium nem sokára lejárja s olly miniszterium sejdithető, mellynek élén, Palmella hg vagy Fonseca Magelhaes állandnak, még pedig minden esetre e' kettő közül valamelyik. Az almeidai lázadás elnyomása ép olly ártalmas volt a' portugáli kormányra nézve, mint Pyrhus egy második győzelmé leendett. Mert tudnunk kell, hogy ezen harcra rövid idő alatt több mint fél millio ft sterling és így ezen különben is elszegényült országra nézve olly iszonyu somma fecsértetett, melly a' status vonagló jelenségeiből ítélve, aligha általános bukást nem huzand maga után. Magában Lissabonban egy fillér kölcsön sem kapható, s minden reményök Londonba John Bull erszényét megkönyviteni indult ügyvivőjükben központosul. — Ha most kérdeznők: ki legnépszerűbb egyed egész Portugáliában, feleletül bizonyosan azt kapnók: donna Izabel Mária a' királyné nagynénje, egykori kormányzó. Mert míg a' királyné Lissabon utcáin kocsiúván, legalább mint nem rég is történt, senki által sem üdvözöltetik, addig azon hirre, hogy donna Mária hgnő az angol kath. intézetet szombaton meg fogná látogatni, már egy órával előbb minden ajtó egész embertömegekkel volt megrakva, és a' mint a' col-

legium papjaitól, a pápai nunciustól és titoknokától kísértetve az épületet elhagyá, mindenki előre tolokodott kezét csökölendő. Ő kir. fensége nagyon visszavonultán él Bemkában, és a fővárost noha attól csak három angol mérf. távolságra fekszik, ritkán szokta látogatni. A királynétől, ki egész udvarával együtt még Cintraban mulat, alkalmilag meglátogatatik. Sir Robert Peel elnök miniszter egyik fia, ki Madridba szándékozván Lisabont utjában ejté, ő felségének bemutatott, 's ez őt annyikegygel fogadá, hogy számára ott mulatása idejéig udvari kocsi is rendelt, mellyel ő azonban megköszönvén el nem fogadott.

Franciaország.

A' követkamra mostani üléseiben, folyvást a' budgetet tárgyalván különös 's élénkebb szóviták nélkül fogadja azt el. A' párkamra előtt jul. 10d. a' moskvai hg Marokkó ügyébeni kérdése jöven szönyegre, mellyben említett hg többek közt nyilvánítá: mikép Peel az angol parlament előtt akkép fejezé ki magát, hogy kimerítőt ügylet kapott a' francia kormánytól a' marokkai ügyek 's azon utasítások iránt, mik Joinville hgnek adattak, Guizot oda nyilatkozott: miszerint a' kabinet tábor- 's tengerészrajjai utasítását idegen kormány-nyal soha sem közölte; Peel másról nem szólhatott, mint általános politikai szabályokról 's azon föltétekről, miket Franciaország Marokkó elibe szabott. Ezek közül egy már teljesült, mert most érkezett sürgönyök szerint a' marokkai szultán fíja parancsot adott, hogy azon két kaid, kik a' francia birtok megsértését okozák, letétetvén fogságba jussanak. 'st. b. Beszédét a' miniszter Anglia dicsőrgetésével végzé. Ugyanez ülésben 's alkalommal Dubouchage don Carlos ügyére fordítá a' kamra figyelmét. Ámbár azt állítják, mond szö-
nok, hogy a' trónkövetelől nem fogolykép bálnak, Peel mégis az egész parlamentben úgy nyilatkozott, mikép ő, Franciaország 's Anglia közti alku következtiben fogoly 's az is marad, mig Spanyolország viszonyai úgy kívánják. Pedig don Carlos menhelyet keresett 's mint fogoly letartoztaték, holott ha Ild. Izabella kormányzását tekintjük, meg kellett volna tőle a' menhelyet tagadni 's békével tovább költözni engedni. Ez a' francia nemzet nemeslelkűségéhez nem illik. Boissy még azt tevő ezekhez, hogy emberrel már nem

bánhatni szigorubban; nem léphet don Carlos kettőt, hogy elül 's hátul rendőr ne környezze; maga szö-
nok is látá, mint kényszeríték a' sétatérén visszafordulásra. Ezen letartoztatás megsérti nemcsak e' szökevények iránt rendelkező törvényeket, hanem a' charta 13d. cikkét is; amatt, ha őt szökevényül, emezt, ha csupán utazóul tekintik. Guizot ótalmazá a' kormány don Carlos iránti intézkedéseit, tagadván, hogy e' tekintetben francia- angol egyezkedés szerepelne. Mi törté-
nik az a' kabinet Spanyolország iránti politikája eredvénye, 's amaz intézkedéseket soha sem teljesítik szigorubban, mint szükség annak gatlására, hogy Spanyolországban új polgári háboru üssön ki. Az olly nagy zajt ütött do-
tatiokérdés szerzője- mond egy parisi levelező- Guizot. A' király vagy azért, mert annak közzé tétele akarátja ellen történt, mi alig hihető, vagy, mert a' szerkezet ügyetlensége apránként előtte világos lön, közel volt a' miniszteréveli végkép meghasonlászhoz. Algieri 's orani hírek jul. 5d. terjednek. Bugeaud Dsema - gazunaht elhagyta 's ismét befelé vonult, hihetőleg Tlemsan felé. Rendkívüli futár értesíté őt azon hírről, hogy Joinville hg Merselkebirhez érkezett. Junius 29d. küldte a' hg Phare gözöst Tangerbe a' francia kormány ultimatumával; visszafordultát türelmetlenül várják. A' L. Al-
gerie szerint Bugeaud táborfő, hivatalos jelentésében, a' marokkai szultán békés indulatjáról értesít, mi különös ellentétben látszik lenni a' határszélékről vett újabb tudósításokkal. Abdelkader ugyanis - mint Lallamag-
haniaból írják - merészebben munkálkodik tervein Marokkóban mint valaha; nyilvános gyűléseket tart, mi-
ken a' tartomány legelőbbkelő személyei vannak jelen, 's vakbuzgó jóslatokkal teljes ingerlekeny beszédekkel vallásos harcra készítik Franciaország ellen a' mos-
lemek szenvedélyeit. Vajjon megengedi e' szultán eze-
ket? 's ha nem: mikép történnek mégis.

Algier jul. 10d. Ugy látszott már, mikép a' marokkai ügy véget ért, Abderrhaman csapatjai visszatértek, mi pedig Usdát elhagytuk, bár ez tulajdonkép há-
tárunkon fekszik 's miénk volna. Ezen szelidbánásmód azonban nem tartoztatá vissza szomszédinkat újabb kö-
vetelések kísérletétől, mik új ellenségeskedések szü-
lendnek. Joinville hg, ki hajóhadával Merselkebirben volt, rögtön Tanger elé vitorlázott. Csapatok 's szük-

leges szerek takarodnak innon nyugot fele, hol alkal-
masint fontos események készülnek. Köszönte az Ab-
delkader mellett fellázított marokkóiak vakbuzgóságá-
nak. Hír szerint három francia ezredet rendelének azon
pontra, hogy minden esetre kész legyen. A' szultán olly
messze viszi vagy vitetik vele a' dolgot, hogy mi kény-
telenek leszünk őt Fezben meglátogatni! mi az egész
világ-, kormányunk 's a' gyarmatosokra nézve is ked-
vetlen dolog leend; mert kár itt embert 's pénzt vesz-
tegetni, mik Algierban olly szükségések.

Olaszország.

Nápolyi levelek szerint a' két Bandiera testvér és
Moro hajóhadnagy a' Calabriában elfogott zendülők közt
voltak. Eddig semmi kivégzés nem történt, sőt rebesge-
tik, hogy látván a' nápolyi kormány, ama zendületi vál-
alat nyomoru következtvényét 's milly csekély volt a'
veszély, melly a' kormányt néhány fanaticus fiatal em-
ber ellenébe fenyegeté, szigorun büntelő igazság helyett
a' törvény sulyát kíváná enyhíttetni. Jól értesült kulfö-
ből merített triesti tudósítás szerint Ausztria, ezen lá-
zadási mozgalmakba vegyült alattvalói kiszolgáltatását
nem kívánja. Ugyanezen levél tudósít Arról is, hogy a'
Corfuban állomásozó ausztriai főconsul Mayersbach lo-
vag ezen lázadási alkalomkor mutatott viselete ér-
kormányától dicséret emlékiratot kapott.

Ő szentsége a' pápa, vatikani palotáját közelébb
nyári lakával cserélte föl. Bizonyosnak állítják, hogy a'
legközelebbi consistoriumban Dominicus Carafa di Tra-
jetto, kitől minap szorgalmas zsványok, háziszükségei-
re férre tett 20 ezer forintját ellopták - bibornokká fog
emeltetni.

La Plata statusok.

Montevideóból közelebb érkezett hírek szerint az
ostromlók és Paz tábornok vezérlete alatti montevidoei
csapatok egy része között apr. 24. komoly harcra ke-
rült a' dolog. A' győzelem a' montevidoeiak részére
hajolt, kik sebesültekben 's holtakban, 200 embert
vesztettek; ellenben Oribe vesztesége 800ra tétetik. Az
olasz ezred kitünően küzdött győzelmért. Montevidoeo
folyvást rendíthetlentül áll ellent és sikerülte felett jó hi-
szemben van. Növeli ebbeli hitöket az, hogy Oribe tá-
borában teljes zavar uralkodik.

ÉRTESÍTŐ.

Csótány (sváb), poloska-és molyirtó szerek.

Alulírtnak ezen új találmánya, bebizonyításaul annak, hogy sem embernek sem házi állatoknak nem ártékony, Szekrényessy városkap., dr. Gross vár. főorvos, Distom L. gyógyszerész urak 'stb. jelenlétében, egy kávé-kanálnyi egész pohár-
vizben felolvasztva, legkisebb ártalom nélkül megíható vala. — Ezen csótányirtó
szereken kívül van igen jó illatos kenőcse a' poloskákknak egész fajostul megse-
mítésére 's ezt több pesti és bécsi kitünő család bizonyítványai is tanúsítják; van
molyirtó pora e' férgeknek bunda, lószőr, toll, könyvek, posztó és gyaj juszövet-
ből, (akár egész vég legyen az, akár készruha) szöval minden más, még selyem-
kelmékből is tökéletes kipusztítására, melly nemcsak ártalmatlan az embernek, sőt
még a' kelmék színét sem változtatja meg, 's minden kár és aggály nélkül használ-
ható a' ráragasztott utasítás szerint, szücs, szönyegező (Tapezierer) posztókeres-
kedő 's minden család által. Kaphatók e' szerek, pöcsétes üvegekben használati u-
tasítással 30 p. kron, alulírtan Pesten, nagyhidutcai boltjában, a' fehérhajó átelle-
nében, vagy lakásán a' „Marokkai-ház“ 2d. emelet 4d. sz. a. 's Pesten köv. helye-
ken: Hassenstab, szervitátor, fekete kutyánál; Dietznél, Dietz városhoz, sütőut-
ca; Halbauer J. 3 fehér rózsánál, királyutczában; Feldbacher, Bálvány utca 2
tigrisnél; Fleischmann J. vácsi úton fehér galambnál; Amtmann F. hatvani utca;
Simmelweis hatvani utca a' cukorsüvegénél; Ebenführer korona-utca, két mat-
róznál; Mester J. Dorottya utczában az ananásznál; Liszka Leopold utca bádóg
kalapnál; és Spitzer Adolfnál nagy hid utczában. Budán: Semmelweis a' hidnál;
a' várbán Speiszer özveggy könyvkötőnél; Haffner és Nöthig fűszerárusoknál a'
tigris és fehér oroszlánnál. Szebenben: Arz ur fűszerkereskedőnél; Ujvidéken
Growthonovitz J. fűszerárusnál a' kék rákhoz; Temesvárott Losch fűszerkeres; Pé-
cselt Adler Antal. a' Herrnhuttnál; Győrött Herrgesell Ant; Nagyszombaton Os-
termayer József sütőmesternél, Helene utczában. Ki egy vagy több tuczatot vásá-
rol egyszerre, 20 cent nyereséget kap. Ha rendes használat után e' szerek siker
nélkül maradnak, letett árukat visszafizetem. Kollinsky S. 4-4

Beszélgetés versíró 's halál közt 's
a' halottak szavai. Az az minden rendü
's állapotú ember lelki 's testi tulajdon-
sága felőli végvállomása 's a' halál monda-
sái. Tréfás komoly beszédek, intések.
Népjelentetek, nagy különös tények
emlékei, alagyás (distichon) versekben.
Emlékbéli deák versek hasonló
mértéken magyarul. Nyelvtudomá-
nyos jegyzések. Más eredeti versek, az
egész illető jegyzésekkel. A' munkát
Beimel József ur (kivél szerződés
kötött) rövid időn ki nyomattja. Hír-
lap jelentésre Eggenberger J. ur adja ki
Pesten, 's nála előfizetheti 1 fr. 40 kral.
pp. Irnesi Homonnay Imre. 1-2

Egy legjobb korbelt, erényes
nemes magyar hölgy, ki néme-
tül 's tótul jól beszél 's ír, már uri há-
zaknál is nevelő 's házrendelő volt, ékes
varrásokban gyakorlott, hajlandó a' fő-

lebbi szolgálta'ok valamelyikét uri ház-
nál elfogadni, t. i. varrást tanítani, vagy
urnó segédje lenni. Bővebben értesülhet-
ni Granátosutcazi Dlauh házbéli ezüst-
műves Szentpétery urnál. 1-2

Vendéglő iránt árverési hirdetés.
A' magyar kir. tudományos Egyetem
kórházai mellett levő vendéglői hivatal-
ra (traiteurségre) folyó esztendei július
30kán délutáni 3 órakor, Pesten hatvani
utczában, az orvosi kar épületében nyil-
ványos árverés fog tartatni, mellynek al-
kalmával az említett kórház betegeknek
élelemmel ellátása arra fog bizatni, ki
azt legoleosóbban magára vállalandja, 's
a' neki általadatandó konyhabeli és más
eszközökre nézve biztosítékul 100 ftot
pengő pénzben, vagy annyival felérő ke-
zes-levelet, mellyek az egyetemi pénz-
tárban fognak tartatni, az árverés előtt
leteend, és arra kötelezendimagát, hogy

az ételeket naponként háromszor, u. m.
reggel, délben és este a' földszint létező
konyhából a' második emeleten levő kór-
házakba szétosztás végett saját emberei
által felvitetendi. Ezen hivattall szabad
szálláson kívül, még 20 öl cserfa is van
egybekötte; a' vele kötendő szerződés
egyéb feltételeit az Egyetem írószobá-
jában szokott hivatalos órák alatt napon-
ként megtekinthetni. Kelt Pesten július
9kén 1844. 3-3

Árverési hirdetés.
Folyó 1844dik esztendei jul. 30kán d.
u. 4 órakor a' pesti királyi tudományos
egyetemi orvosi kar épületében, hatvani
utczában tartandó nyilvános árverés
útján az egyetemi kórházak ruháinak mo-
sása, mellyek száma hetenkint általján
véve mintegy 300 darabot tehet, annak
fog átadatni, ki a' mosást legoleosóbban
magára vállalni kész leend. Mindazáltal
azok, kik az árveréshez bocsátatni akar-
nak, az ő jó erkölcsű magokviselete fe-
lől hiteles bizonyítványt előmutatni és
60 pengő ftot biztosítékul letenni, vagy
e' helyett elfogadható kezest állítani kö-
teleztetnek. Kelt Pesten jul. 9kén 1844.

**Vászonszolgáltatás iránt árveré-
si hirdetés.**
Folyó 1844dik esztendei augusztus 3d.
délutáni 3 órakor a' pesti királyi tudomá-
nyos egyetemi orvosi kar épületében,
hatvani utczában tartandó nyilvános ár-
verés útján, az említett egyetem kórhá-
zai számára megkívántató vászon és gya-
potszövet (barchet) szolgáltatása arra
fog bizatni, ki azt legjobb mineműség-
ben 's legjutányosabban magára vállal-
landja. Kívántatik pedig 1120 rőf fehér
1/2 részrőf szélességű házi vászon; 47
rőf kélynyomatu 's egy rőf szélességű vá-
szon; 65 rőf fehér, és 31 rőf hamuszínű
1/2 részrőf szélességű barchet; és 112
rőf szárazszálakra való 's egy rőf szé-
lességű vastag vászon; mellyekből kivá-
lasztás végett az árverők mustákat ma-
gokkal hozni ne terheltessenek. Kelt
Pesten július 9kén 1844. Szoblahói Pál-
ma Elek a' pesti királyi tudom. egyetem
jegyzője. 2-3

Gschwindt M. a' „Dohányzóhoz“
a' postával szemközt ajánlja

Magyar Plantage szivarait
mellyek különös jönmű fűszeres leve-
lekből készítvek. Egyszersmind jó száraz
's az annyira kedvelt

Nemzeti szivarokat
és a' **társasági dohány** név alatt, olly
kedvesen fogadott gyöngye kevereket.
2-3

Árlejtési hirdetés.
Tekintetes Pest vármegye udvarházának
'841 és 1845kí évi szükségére 483 erdei
öl cserfa: 300 erdei öl tölgyfa, a' Sorok-
sári csürbe pedig 100 erdei öl tölgyfa ren-
deltetvén árlejtés útján megszereztetni;
kiknek ezen szállítás elvállalására ked-
vök volna folyó évi Augustus 25én déle-
lőtti 11. órára a' megyei udvarházhoz
meghivatnak. A' feltételekről az első al-
ispáni hivatalnál azalatt is bővebb tudomá-
sást szerzhet mindenki. Kelt Pesten ju-
nius 30án 1844. Dubraviczky Simon m. k.
első alispán. 3-3

Hirdetvény.
A' nm. magyar kir. helytartótanács ren-
delése következtében a' csakovai alapít-
ványi uradalom részéről ezenel közhírré
tétetik, hogy f. évi augustus hó 12kén
Csakován szokott reggeli órákban tar-
tandó árverés alkalmával, a' szeszeti ita-
lok kimerési joga a' pálinka-főző-üstök
után járó taxákkal együtt Csakovárt, Pe-
trományon és Obádon, úgy nemkülönb
Csakovárt ezen joghoz tartozó 19 hold
réren kívül több uradalmi koresmabeli ép-
ületekkel, és ottan találtató eszközök-
kel ujonan 6 egymásután f. 1844kí évi
november 15ő napjától számítandó évekre
bérbe adatni fog.
Bérleni kívánók szokott bánatpénz-
zel ellátva ezenel illendően meghivat-
nak. Kelt Csakovárt, július 3kán 1844.
Zák József tisztartó. 2-3

Dunavizitálás: jul. 22kén 10' 9" 0"
a' 0 fölött.

P...
vasárnap
Megjelenik
télén, egy
FOGLALAT.
téselek;
sek rész
parti vas
általi óta
zás felira
parti vas
25d t. cz
nak szab
ker. üles
hitelesít
25d. ker
kivárató
állapotjá
ságok; ki
cenmoku
lai évber
Bács és
Spanyol
rek visz
Anglia (O
ni határz
viteli pör
Francia
Értesítő.
Ő cs. 's
zönséges k
elnökévé ki
nácstot ped
sitni legke
A' szü
flumei sómá
halálozott.
Ő cs. 's ap
ürült főespé
ra Mericzay
ner Antal p
székeskápt
tal kanonok
mint ed
Józsefet a' p
nitőját kine
Részl
gyar közép
nalra nézve
óalmazást
letti vitalk
szerint ha a
pitott magá
ne érdemes
örökévéle á
íranta kellő
mivel átlát
mint a' statu
doskodásuk
épitették. E
költségen, v
tárvolt kam
vájna é épít
delkezőnk,
hetellen, a'
szönek. Ha
költségen h
az ollyanon
nünk, kikn
vel kölcsör
resége a' s
illy esetben
ni; de lehet
egyszersm
az illyet a'
zelem azon
összszéltkü
csökkenni f
igyekezetét
lett, csak e
mesterkedé
két a' börz
érdeke for
nak meddig
Jól tudom é
pálya a' gö
nopoliumát